

НУБІП України

НУБІП України

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

11.05 – КМР. 1738 „С” 2020.11.12. 015 ПЗ

МИТЮК ІРИНА МИКОЛАЇВНА

2021 р.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Економічний факультет

УДК 657.471.12

ПОГОДЖЕНО
Декан економічного факультету

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ
Завідувач кафедри обліку та
оподаткування

Діброва А.Д.

Гуцаленко Л.В.

(підпис)

(підпис)

« » 2021 р.

« » 2021 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему:

«Облік і контроль нарахування основної заробітної плати»

Спеціальність 071 – Облік і оподаткування
(код і назва)

Освітня програма «Облік і аудит»
(назва)

Орієнтація освітньої програми _____ освітньо-
професійна

Гарант освітньо-професійної
програми

д.е.н., професор

Керівник кваліфікаційної
магістерської роботи

к.е.н., доцент
(науковий ступінь та вчене звання)

Калюга Євгенія Василівна

(підпис)

Ганяйло Оксана Миколаївна

(ПІБ керівника)

(підпис)

Виконав

Митюк Ірина Миколаївна

(ПІБ студента)

(підпис)

Київ – 2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Економічний факультет

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри обліку та
оподаткування

д.е.н., проф. _____ Калюга Є. В.
_____ 2020 р.

ЗАВДАННЯ

ДО ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ
СТУДЕНТУ

Митюк Ірині Миколаївні

Спеціальність _____

071 – Облік і оподаткування

(код і назва)

Освітня програма «Облік і аудит»

Орієнтація освітньої програми освітньо-професійна
(назва)

Тема кваліфікаційної магістерської роботи «Облік і контроль нарахування
основної заробітної плати»

затверджена наказом ректора НУБІП-України від «12» листопада 2020 р. № 1738 «С»

Термін подання завершеної роботи на кафедру _____

(рік, місяць, число).

Вихідні дані до кваліфікаційної магістерської роботи:

Нормативно-законодавчі акти праці відчизняних та зарубіжних вчених
облікові дані фінансово-статистична податкова звітність

Перелік питань, що підлягають дослідженню:

1. Теоретичні аспекти організації і методики обліку і контролю нарахування
основної заробітної плати
2. Облік нарахування основної заробітної плати
3. Контроль нарахування основної заробітної плати

Перелік графічного матеріалу (за потреби) таблиці, рисунки

Дата видачі завдання «__» _____ 2020 р.

Керівник кваліфікаційної
магістерської роботи _____

Ганяйдо О.М.
прізвище, ініціал

Завдання прийняв до виконання _____

Митюк І.М.
прізвище, ініціал

Зміст

ВСТУП.....3

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ І МЕТОДИКИ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ НАРАХУВАННЯ ОСНОВНОЇ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ.....6

- 1.1 Сутність розрахунків з оплати праці.....6
- 1.2 Міжнародна практика обліку розрахунків з оплати праці.....10

РОЗДІЛ 2 ОБЛІК НАРАХУВАННЯ ОСНОВНОЇ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ.14

- 2.1 Організаційно-економічна характеристика підприємства.....14
- 2.2 Організація обліку основної заробітної плати.....19
- 2.3 Облік нарахування основної заробітної плати.....23
- 2.4. Оподаткування основної заробітної плати.....26
- 2.5 Відображення у звітності розрахунків по оплаті праці.....29

РОЗДІЛ 3 КОНТРОЛЬ НАРАХУВАННЯ ОСНОВНОЇ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ.....32

- 3.1 Методичні прийоми контролю.....32
- 3.2. Контроль нарахування основної заробітної плати.....35
- 3.3 Аналіз фонду основної заробітної плати.....40
- 3.4. Удосконалення обліку та контролю розрахунків по оплаті праці і прийняття управлінських рішень щодо поліпшення ефективності використання трудових ресурсів на підприємстві.....42

ВИСНОВКИ.....46

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....48

ДОДАТКИ.....60

ВСТУП

За сучасних економічних умов питання ефективності використання трудових ресурсів набуло особливої актуальності. Забезпечення підприємств достатньою кількістю необхідних трудових ресурсів, раціональне використання трудових ресурсів, підвищення продуктивності праці мають велике значення для підвищення ефективності будь-якого підприємства. У наш час особливого значення набуло питання організації заробітної плати та її державного регулювання.

Метою роботи є вивчення методики обліку і контролю нарахування основної заробітної плати, а також удосконалення системи оплати праці і прийняття управлінських рішень щодо поліпшення ефективності використання трудових ресурсів на НК «Експоцентр України».

У рамках поставленої мети визначено наступні завдання:

- визначити сутність розрахунків з оплати праці як економічної категорії та об'єкту обліку та контролю підприємства;
- дослідити міжнародну практику обліку розрахунків з оплати праці;
- оцінити організаційно-економічний стан на НК «Експоцентру України»;
- дослідити організацію обліку основної заробітної плати на досліджуваному підприємстві;
- вивчити облік нарахування та оподаткування основної заробітної плати на досліджуваному підприємстві;
- розкрити методику відображення інформації про розрахунки по оплаті праці у звітності підприємства;
- оцінити ефективності системи обліку і внутрішнього контролю на досліджуваному підприємстві;
- визначити шляхи удосконалення обліку та контролю розрахунків по оплаті праці і прийняття управлінських рішень щодо поліпшення ефективності використання трудових ресурсів на підприємстві

Об'єктом виступають облік та контроль нарахування основної заробітної плати на НК «Експоцентр України».

Предметом дослідження є методика обліку та контролю нарахування основної заробітної плати на підприємстві.

У процесі дослідження використано систему методів: синтезу та узагальнення (намагання оптимізувати дефініції), порівняння та аналізу (різні підходи до дефініцій), причинно-наслідкового та абстрактно-логічного зв'язку (дослідження нормативно-інформаційного забезпечення обліку та контролю), вертикального та горизонтального аналізу.

Інформаційною базою дослідження стали законодавчі та нормативні документи України, Міжнародні стандарти фінансової звітності, спеціалізовані періодичні видання, навчальні посібники, а також інформація, що отримана на досліджуваному підприємстві, зокрема використовувались накази керівництва, первинні документи, форми фінансової звітності тощо.

У цій роботі розглядаються заходи щодо вдосконалення обліку заробітної плати: введення персоніфікації працівників в ІС, покращення трудово-управлінських відносин між роботодавцями та працівниками за рахунок матеріальних заохочень, запровадження соціальних пільг і підвищення кваліфікації працівників. Також розроблена методика внутрішнього контролю заробітної плати для точного відображення бухгалтерського обліку, включаючи перевірку: наявності договорів, правильності первинних документів та їх оформлення, правильності нарахування та оподаткування заробітної плати, правильності відображення заробітної плати в аналітичному та синтетичному обліку та звітності підприємства.

Матеріали роботи були висвітлені тезами на тему:

1. «Обліковий аспект класифікації розрахунків з працівниками у контексті застосування МСФЗ» на 72 науково-практичній студентській конференції «Концептуальні засади збалансованого розвитку аграрного сектору економіки України» м. Київ, 21 листопада 2018 року.

2. «Оподаткування матеріальної допомоги, наданої підприємством своїм працівникам» на 73 науково-практичній студентській конференції «Розвиток аграрного сектору економіки України в умовах глобалізації» м. Київ, 27 листопада 2019 року.

3. «Особливості автоматизації обліку заробітної плати» на V Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції «Облік оподаткування, контроль та аналіз в активізації діяльності економічних суб'єктів» м. Київ, 25 березня 2020 року.

4. «Нарахування лікарняних працівникам, які знаходяться на самоізоляції від COVID-19» 75-ї Науково-практичній студентській конференції «Концептуальні засади збалансованого розвитку аграрного сектору економіки України в умовах глобальних викликів» м. Київ, 11 грудня 2020 року.

5. «Організація документального оформлення обліку відпрацьованого часу у сільському господарстві» VI Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Облік, оподаткування, контроль та аналіз в активізації діяльності економічних суб'єктів» м. Київ, 25 березня 2021 року.

6. «Нові обчислення середньої заробітної плати та їх вплив на розрахунки з працівниками» I Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції «Міжнародні тенденції формування професійної компетентності фахівців з обліку і оподаткування» м. Київ, 16-17 вересня 2021 р.

Кваліфікаційна магістерська робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг дослідження займає 85 сторінки комп'ютерного тексту. Робота містить 20 таблиць, 9 рисунків, 19 додатків. Список використаних джерел налічує 80 найменувань.

НУБІП України

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ І МЕТОДИКИ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ НАРАХУВАННЯ ОСНОВНОЇ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

1.1 Сутність розрахунків з оплати праці

НУБІП України

Починаючи з середини грудня 2019 року, світова епідемія потрапила під величезний вплив Всесвітньої епідемії коронавірусної хвороби, яка отримала назву COVID-19. Пандемія, зумовлена вірусом, призвела до тисячних людських втрат у всьому світі, наклала суттєві обмеження на соціально-культурне життя населення і змінила економіку [9]. Пандемія коронавірусу сколихнула економіку та суспільне життя в усьому світі. Загроза поширення COVID-19 та оголошений карантин за лічені дні перевернули ситуацію у бізнесі і, відповідно, на ринку праці. Через поширення пандемії було припинено діяльність як великих, так і малих підприємств, скорочена тривалість робочого часу, скорочення персоналу, роботодавці змушені були відправити своїх працівників у неоплачувані відпустки чи звільнити, перехід підприємств на віддалену роботу [12].

НУБІП України

Оскільки одним із найважливіших елементів організації виробництва є оплата праці, яка виражає основні та безпосередні інтереси працівників, роботодавців, держави. Згідно з більшістю науковців, під заробітною платою, що зазвичай обчислюється в грошовому виразі, розуміється винагорода, що виплачується власником або уповноваженим ним органом за роботу чи послуги, надані працівником згідно з трудовим договором. Розмір заробітної плати залежить від складності та умов виконуваної роботи, професійних якостей працівників, результатів їхньої праці та господарської діяльності підприємства.

НУБІП України

Тема заробітної плати широко досліджується, оскільки сформульовано та затверджено велику кількість законодавчих та нормативно-правових актів, що визначають поняття заробітної плати. Поняття і характер заробітної плати розглядалися великою кількістю вчених і професорів. У таблиці 1.1 наведено визначення категорії «зарплата» науковцями та нормативно-правовими актами.

Таблиця 1.1

Визначення економічної категорії «оплата праці»

Джерела інформації	Визначення поняття «заробітної плати»	Ключові слова
Згідно Закону «Про оплату праці» від 24.03.95 р. [63].	це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором роботодавець виплачує працівникові за виконану ним роботу	Винагорода
Інструкція статистики заробітної плати, затверджена [23].	це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором власник або уповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану ним роботу	Винагорода
Брезицька К.Ф. [3, с. 30].	це плата за працю, а її величина - це ціна праці, яка визначається на ринку праці в результаті взаємодії попиту на конкретні види праці і її пропозицію	Вартість, ціна
Дісперов В.В. [67].	Оплата праці як економічна категорія відображає відносини між найманими працівниками і роботодавцями щодо розподілу новоствореної вартості (доходу)	Економічна категорія, відносини
Васильчак С.В. [8, с. 152].	це будь-який заробіток, обчислений у грошовому виразі, що його за трудовим договором власник, або уповноважений орган виплачує працівникові за виконану роботу або надані послуги	Заробіток
Дубовська О.В. [21, с. 23].	це грошовий вираз вартості і вартості робочої сили, який виплачується за виконану роботу або надані послуги і спрямований на мотивацію досягнення бажаного рівня продуктивності праці	Вартість, ціна
Калина А.В. [25, с. 272].	це частина доданої вартості у грошовій формі, яка в результаті його розподілу надходить працівникам залежно від кількості і якості затраченої ними праці.	Частина доданої вартості
Швець Л.П. [75, с. 40].	це елемент витрат виробництва, і водночас головний чинник забезпечення матеріальної зацікавленості працівників у досягненні високих кінцевих результатів праці	Елемент витрат виробництва
О. Ілляш, С. Гринкевич [67].	як соціально-економічна категорія, з одного боку, є основним джерелом грошових доходів працівників, тому її величина значною мірою характеризує рівень добробуту всіх членів суспільства	Грошовий дохід
Відповідно до МСБО 19 «Виплати працівникам» [41].	Виплати працівникам - це всі форми компенсації, що їх надає суб'єкт господарювання в обмін на послуги, надані працівниками, які містять чотири складові	Форма компенсації

Отже, науковці не мають єдиного визначення, щодо категорії оплати праці.

Слід зазначити, що визначення поняття «виплати працівникам» наведено лише в МСБО 19. У нормативних документах України, у тому числі з питань

бухгалтерського обліку, визначення поняття «виплати працівникам» відсутнє. Як результат дослідження проблем удосконалення облікового забезпечення управління виплатами працівникам підприємства О.Ф. Ярмалюк [7] визначає «виплати працівникам як компенсаційні платежі за надані послуги працівниками, що акумулюються у складі довгострокових і поточних зобов'язань та забезпечень підприємства».

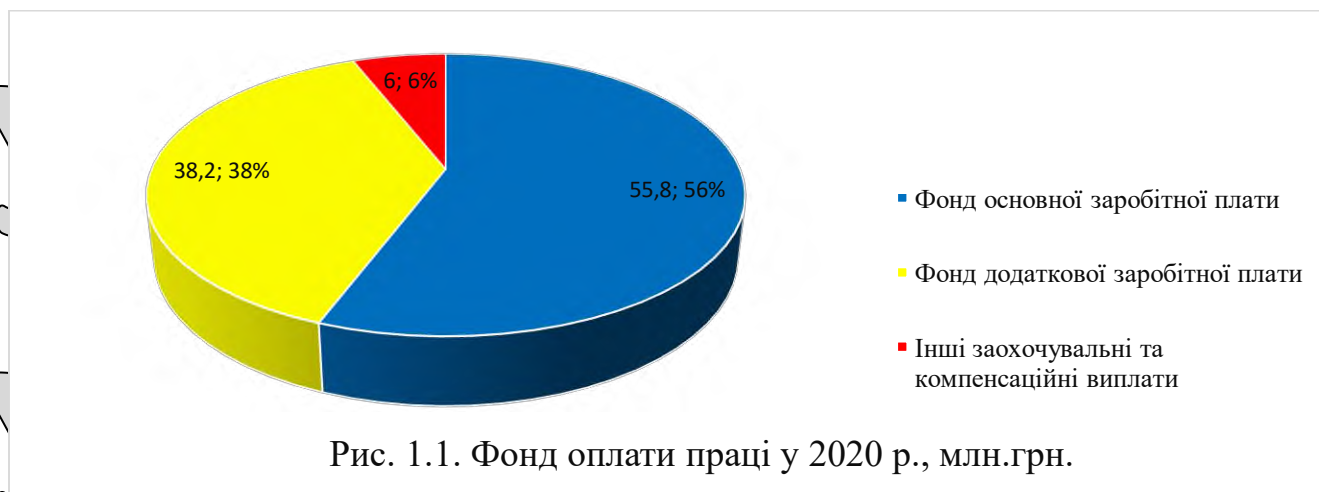
Фонд оплати праці визначає оцінку щодо розміру заробітної плати та включає в себе основну та додаткову заробітну плату та інші заохочувальні та компенсаційні виплати, структура даних виплат наведена в табл. 1.2 та рис. 1.1.

[20].

Таблиця 1.2

Структура фонду оплати праці по Україні за 2020 рік

Фонд оплати праці, млн. грн	у тому числі, %					
	Фонд основної заробітної плати		Фонд додаткової заробітної плати		Інші заохочувальні та компенсаційні виплати	
	млн. грн	%	млн. грн	%	млн. грн	%
279 790,5	156 123,0	55,8	106 879,9	38,2	16 787,6	6,0

Фонд основної оплати праці на 55,8% складається з основної заробітної плати та становить основну частину виплат працівникам, що формуються в залежності від тарифних ставок та кількості відпрацьованого часу. Розмір додаткової заробітної плати становить 38,2% та виконує стимулюючу роль за результатами праці як заохочення. Інші заохочувальні та компенсаційні виплати

становлять 6,0% до них належать понад встановлені норми виплати за підсумками року та інші грошові та матеріальні виплати.

Розрахунок, виплата та розрахунок заробітної плати повинні здійснюватися відповідно до чинного законодавства, нормативно-правових актів та трудових інструкцій. Розмір мінімальної заробітної плати за просту, некваліфіковану роботу за виконану місячну норму праці встановлюється законом. Розмір мінімальної заробітної плати за 2017-2021 роки наведено в рис.1.2.

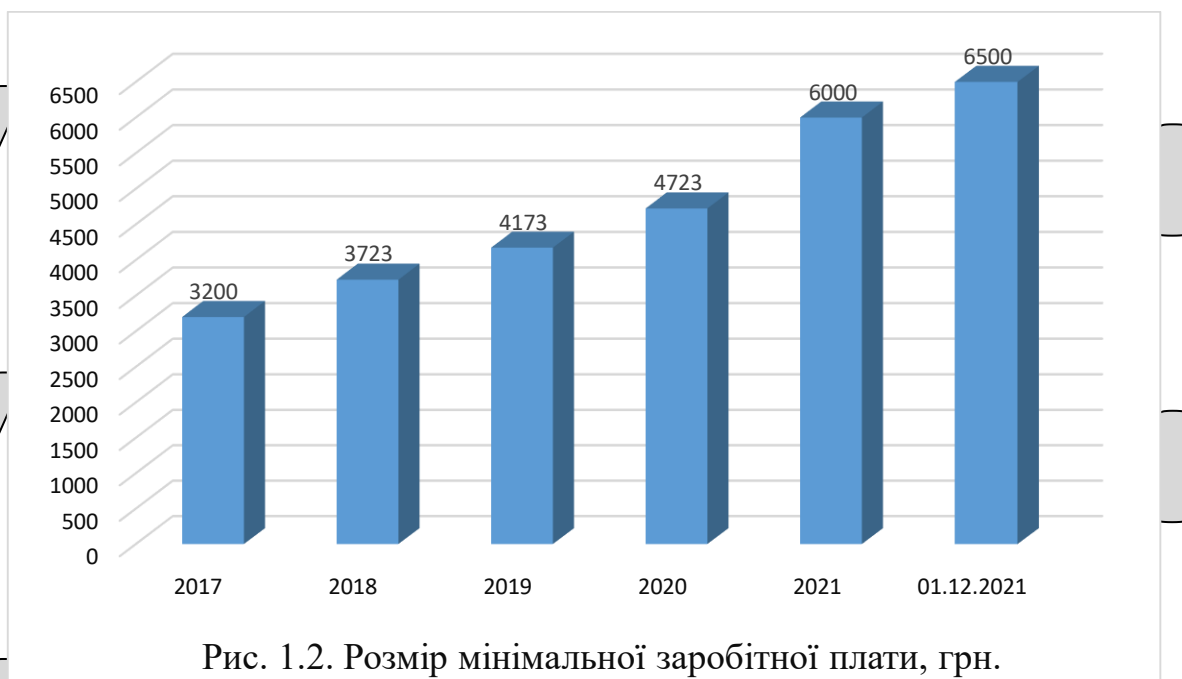

Рис. 1.2. Розмір мінімальної заробітної плати, грн.

Мінімальна зарплата є державною гарантією незалежно від того, яка система оплати праці діє у роботодавця. У 2021 році сума мінімальної заробітної плати становить 6000 грн., а з грудня 2021 р. 6 500 грн., що на 1 277 грн. більше ніж в минулому році. Збільшення розміру даного показника порівняно з попереднім роком спостерігається на 21% [52]. Причинами зростання мінімальної заробітної плати є збільшення індексу інфляції.

Сучасною проблемою для України стало збільшення офіційного рівня безробіття, також суттєво погіршилася ситуація на так званому неофіційному ринку праці. На ринку праці все частіше з'являються новини, що компанії, які зазнають збитків, звільняють людей. Тенденція, швидше за все, збережеться у цьому році – питання тільки у масштабах [42].. Компанії по-різному, та із різним

Н ступенем успіху адаптуються до змін. Але, безперечно треба зазначити, що для деякого бізнесу та працівників ці події стануть поштовхом до позитивних змін (та впровадження нових технологій).

Н За даними Держстату, у карантинних заходів за 2020 рік рівень безробіття становив 9,9%, даний показник у другому кварталі 2021 року становить 10,3% починаючи з квітня 2021 року, ситуація на ринку праці поступово стабілізується завдяки відновленню економіки на тлі покращення епідемічної ситуації та зменшення карантинних обмежень.

Н За статичними даними, за 2020 р. в умовах послаблення карантинних заходів та поступового відновлення роботи галузей тривало зростання реальної заробітної плати як порівняно з квітнем-травнем 2020 р. (на 0,8 % та 9,5 %), так і порівняно з травнем-червнем 2019 р. (на 1,4 % та 4,8 % відповідно). Загалом середньомісячна номінальна заробітна плата штатних працівників за січень-червень 2020 р. становила 10 928 грн, а реальна заробітна плата зросла на 6,5 %.

Н Саме збереження позитивної динаміки заробітної плати й, відповідно, споживчого попиту населення пом'якшило негативний ефект від раптової «карантинної зупинки» економіки. Частина суб'єктів господарювання проводила скорочення працівників або відправляла їх у відпустку за власний

Н рахунок. За даними Державної служби зайнятості України, статус безробітного у січні-червні 2020 р. отримали 829,4 тис. осіб, із них 324,1 тис. [20].

1.2 Міжнародна практика обліку розрахунків з оплати праці

Н У міжнародному товаристві в умовах сучасного зростання іноземних інвестицій особливо важливим є аналіз основних положень стандартів бухгалтерського обліку. Потреба у створенні єдиного стандарту фінансової звітності була викликана розвитком міжнародної торгівлі, глобалізацією фінансових ринків [16]. Різноманітність стандартів може обмежувати міжнародні потоки капіталу і таким чином перешкоджати економічному

розвитку. Заробітна плата є найважливішою частиною всіх витрат компанії, і її розрахунок є одним з основних аспектів бухгалтерського процесу. Тому необхідно терміново шукати спільні та відмінні риси обліку заробітної плати відповідно до положень міжнародних та національних стандартів бухгалтерського обліку.

Виплати працівникам (Employee Benefits) визнаються зобов'язаннями підприємства, облік та оцінка яких у міжнародній практиці здійснюється у відповідності до положень МСФЗ 19 «Employee Benefits» [41]. В Україні прямим аналогом даного стандарту є П(С)БО 26 «Виплати працівникам» [57]. Існують

значні відмінності між МСФЗ та національними П(С)БО, що призводять до значних відмінностей між фінансовою звітністю, складеною відповідно до міжнародних та національних стандартів, хоча аудиторські докази залишаються

ідентичними в обох випадках. Одним із вигідних для України рішень у довгостроковій перспективі буде повний перехід бухгалтерського обліку в Україні на МСФЗ. Чинне українське законодавство базується на МСФЗ, але не включає прямий переклад відповідних стандартів МСФЗ. У визначеннях цих стандартів є багато упущень, змін та доповнень, яких немає в МСФЗ, але які після

їх прийняття увійшли до національних П(С)БО. Якщо звітність базується на місцевих (національних) стандартах, які суттєво відрізняються від міжнародних, це неодмінно призведе до розбіжностей у результатах, що унеможливить достовірне порівняння діяльності українських компаній та їхніх іноземних конкурентів без перетворення їх фінансової звітності.

У країнах з розвинутою ринковою економікою широко застосовуються різноманітні системи матеріального стимулювання робітників і стимулювання їх в частині підвищення продуктивності праці. Відповідно до МСБО 19 «Виплати працівникам» виплати робітників поділяються на чотири основних категорії, що представлено на рис. 1.3.

Рис. 1.3. Форми компенсацій відповідно до МСБО 19 «Виплати працівникам»[37].

Короткострокові виплати працівникам – це сума, виплачена працівникам у повному обсязі протягом дванадцяти місяців після закінчення періоду, в якому вони надають супутні послуги (крім виплат по закінченні трудової діяльності). До таких виплат належать: заробітна плата та внески на соціальне страхування робітників і службовців, короткострокова компенсація за прогул.

Слід підкреслити, що порівняно з вітчизняним П(С)БО 26 у МСФЗ 19, крім заробітної плати, до прострочених виплат та премій також входять виплати, пов'язані з участю працівників у прибутках підприємства та різноманітні негрошові виплати. Виплати по закінченні трудової діяльності – це виплати працівників після закінчення роботи. До них належать: пенсійне забезпечення;

інші виплати після закінчення роботи, включаючи страхування життя після закінчення роботи та медичне обслуговування після закінчення роботи серед яких страхування життя по закінченні трудової діяльності та медичне обслуговування по закінченні трудової діяльності. Їх перелік, як правило,

визначається підприємством на основі різних угод, у тому числі колективних [40].

Інші довгострокові виплати працівникам – це виплати, які не виплачуються працівникам у повному обсязі протягом дванадцяти місяців після закінчення періоду, в якому вони надають відповідні послуги. До таких виплат належать: додаткові відпустки за вислугу років, виплати за вислугу років, виплати за довготривалу непрацездатність, а також участь у прибутку та премії.

Виплати при звільненні це виплати працівникам у зв'язку з рішенням суб'єкта господарювання звільнити працівника до настання строку виходу на пенсію або рішенням працівника погодитися на звільнення за власним бажанням в обмін на такі виплати.

Система матеріального стимулювання в США влаштована таким чином, що фіксована заробітна плата ніколи не зменшуватиметься, а лише збільшуватиметься. Певна частина доходу стає залежною від загальної ефективності роботи, уникаючи звільнень і одноразового зниження основної заробітної плати, тим самим підвищуючи продуктивність праці. Сьогодні

американські компанії шукають нові шляхи підвищення стимулювання продуктивності праці, зниження собівартості продукції, поступового відходу від існуючої системи оплати праці у вигляді погодинної оплати праці, річної зарплати (окладу) для співробітників і одноразової винагороди для керівників.

Заробітна плата працівника залежить від стажу роботи, досвіду, рівня кваліфікації в конкретній компанії. Для працівників нижчого рівня законом передбачено, що їм виплачується погодинна оплата понад 40 годин на тиждень.

Відповідно до цих вимог організація веде облік робочого часу та і формується фонд оплати праці. Додаткова винагорода в США включає: премії для управлінського персоналу; компенсацію за відставку; спеціальні винагороди для менеджерів, незалежно від того, успішна їх робота чи ні; премії, що залежать від розміру прибутку; доплати за підвищення кваліфікації та стаж роботи; погодинна ставка оплата. Премія залежить від короткострокових фінансових показників компанії.

В японських організаціях заробітна плата визначається за віком і стажем (традиційна персональна ставка заробітної плати), професійним рівнем і продуктивністю (нормою праці). Продуктивність праці дуже важлива, оскільки згідно з отриманими річними оцінками працівники можуть переміщатися кількома замовленнями (1-3) у тарифній сітці, що дозволяє працівникам впливати на свої доходи в певному діапазоні.

Хоча багато компаній позбулися системи одвічної зайнятості, яка є символом японської заробітної плати, у деяких компаніях ця система все ще існує. Місячна заробітна плата включає місячну заробітну плату, премії та

надбавки, а також оплату за понаднормову роботу. 70% японських компаній

видають премії у вигляді премій, розмір яких не має нічого спільного з розміром

особистих трудових внесків співробітників. Модель матеріального

стимулювання працівників у Швеції – так звана єдність заробітної плати,

тобто працівники однакової кваліфікації та зайняті на подібних роботах

отримують однакову заробітну плату незалежно від результату господарської

діяльності компанії. Цей принцип сприяє зростанню прибутку і призводить до

збільшення витрат малоприбуткових підприємств. У Швеції найпоширенішим

є матеріальне стимулювання працівників до участі в прибутку відповідно до

податкових норм.

Деякі системи матеріального стимулювання персоналу розвинутих країн

мають спільні риси з українськими системами, які необхідно вдосконалити

використовуючи комплексний підхід, що дасть змогу визначити найбільш

прийнятні для України системи оплати і преміювання праці персоналу,

враховуючи особливості економічних процесів, що відбуваються в Україні [15].

НУБІП України

РОЗДІЛ 2

ОБЛІК НАРАХУВАННЯ ОСНОВНОЇ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

2.1 Організаційно-економічна характеристика підприємства

Національний комплекс «Експоцентр України» створено згідно з Указом Президента України від 30.09.99 р. №1253 «Про вдосконалення виставкової діяльності» на базі Національного виставкового центру України та Палацу мистецтв «Український дім» [24].

Організаційна структура, як основа системи управління, що визначає склад, підпорядкованість та взаємодію всіх елементів системи між собою, має забезпечувати максимальну ефективність в організації господарської та фінансової діяльності. Організаційно-управлінська структура Експоцентру має наступний вигляд: очолює підприємство генеральний директор, якому підпорядковуються три заступники та, безпосередньо: відділ кадрового забезпечення та документообігу, планово-економічний відділ, інженер з охорони праці, сектор цивільного захисту, юридичний відділ, відділ охорони, бухгалтерія, що має в своєму підпорядкуванні Сектор розрахунків з оплати праці.

Основним видом діяльності НК «Експоцентр України» є організування конгресів і торговельних виставок. На діяльність НК «Експоцентр України» суттєвий вплив має зовнішнє економічне становище та податкова політика держави. Підприємство в процесі здійснення господарської діяльності дотримується вимог чинного законодавства в усіх сферах, але сучасне нестабільне та недостатньо врегульоване законодавче поле має особливості, які створюють певні ризики. Також у 2020 році на економічне становище підприємства потрапило під величезний вплив Всесвітньої пандемії коронавірусної хвороби, яка отримала назву COVID-19 оскільки основним видом діяльності є організація конгресів і торговельних вистав, тому в даний період не проведено наймасштабішних заходів. Фінансово-економічний ризик

курсів коливань не має суттєвого впливу на діяльність, так як підприємство не здійснює зовнішньо-економічну діяльність [64].

Дані оцінки динаміки активів і пасивів підприємства (Додаток Б.1.) дають змогу зробити висновок про фінансовий стан підприємства. Валюта балансу у 2020 році становить 2 303 329 тис. грн., та порівнюючи з даними минулого року відбулося збільшення на 97 286 тис. грн. (на 4 відсотки). Найбільшу питому вагу в структурі балансу займають необоротні активи та становлять 98,89% у 2020 році. Позитивними змінами у необоротних активах є їх збільшення на 4,19%, ці зміни відбулися за рахунок збільшення основних засобів на 91 508 тис. грн.

Не значні зміни можна відмітити по оборотних активах на 29,30%, ці зміни відбулися за рахунок збільшення статті інша поточна дебіторська заборгованість на 808 тис. грн. та дебіторської заборгованості за виданими авансами на 3 043 тис. грн.

Перший розділ пасиву балансу, що у структурі займає 98,89% за даними 2020 року та порівняно з минулим роком спостерігається збільшення на 4,49%, ці зміни можна пояснити збільшення статті капітал в дооцінках, що становить 831 584 тис. грн. (на 13,43 відсотків), по інших статтях спостерігається зменшення, а саме додатковий капітал на 14 453 тис. грн. та нерозподілений прибуток на 14 543 тис. грн. це зменшення можна пояснити зменшенням дохідної частини від основного виду діяльності, а саме проведення заходів через негативний вплив пандемії COVID-19.

Позитивними змінами є повне погашення інших довгострокових зобов'язань у розмірі 307 тис. грн. та зменшення поточних зобов'язань і забезпечень на 969 тис. грн. або на 7,99 %, а також зменшення поточних зобов'язань і забезпечень в розмірі 969 тис. грн. (на 8 відсотків).

За даними оцінки структури активів і пасивів підприємства (Додаток Б.2.) робимо висновок, що в структурі активу балансу у 2020 році 98,89 відсотків становлять необоротні активи, а саме нематеріальні активи 60,89 відсотків та основні засоби 30,56 відсотків. Оборотні активи у структурі активу балансу становлять 1,11 відсотків з них найбільшу частку займає дебіторська

заборгованість за товари, роботи, послуги 28,33 відсотка, дебіторська заборгованість за виданими авансами 21,52 відсотки, грошові кошти та їх еквіваленти 19,87 відсотків. Дані показники дебіторської заборгованості є

наслідком впливу пандемії, а саме відстрочення здійснення оплат за надані послуги, надання знижок тощо.

В структурі пасиву балансу найбільшу частку займає перший розділ пасиву власний капітал, що становить 99,52 відсотки, а саме додатковий капітал 62,39 відсотки, капітал в дооцінках 36,28 відсотки. В звітному 2020 році було

погашено довгострокові зобов'язання в розмірі 307 тис. грн., Поточні

зобов'язання та забезпечення становлять 0,48 відсотків, найбільша заборгованість за розрахунками з бюджетом 43,62 відсотки та за одержаними авансами 27,68 відсотки.

Аналіз фінансового стану підприємства (Додаток Б.3.) дає визначення ступеня ефективності використання основних фондів і оборотних коштів для реалізації програм (статутних завдань) організацій, установ, виявлення можливих недоліків, порушень, невикористаних резервів підвищення результативності діяльності. Коефіцієнт зносу основних засобів у 2020 році становить 0,72, що на 0,02 більше минулого року можна зробити висновок, що

основні засоби підприємства що є застарілими що потребують оновлення та модернізації. Коефіцієнт оновлення основних засобів становить 0,01 та є незмінним порівняно з минулим роком. Також необхідно зазначити що

накопичення амортизації як джерела оновлення основних засобів відбувається повільно, що свідчить про застарілі основні засоби.

Коефіцієнт покриття більше нормативного значення та становить 1,28 у звітному періоді, це означає, що підприємство є платоспроможним, тобто загальна величина його оборотних активів достатньо для погашення всіх поточних зобов'язань. Коефіцієнт швидкої ліквідності становить 1,44 у

звітному періоді та більше нормативного значення на 0,84. Коефіцієнт абсолютної ліквідності показує, яку частину короткострокової заборгованості воно може погасити в поточний момент або найближчим часом. Це означає, що

на 0,69 підприємство може в поточний момент погасити всі свої короткострокові борги і платоспроможність вважається нормальною. Чистий оборотний капітал у звітному періоді становить 14 340 тис. грн. та порівняно з минулим періодом

показник збільшився на 6 747 тис. грн. Дана зміна є позитивною для підприємства, оскільки означає, що на даний момент підприємство може розрахуватися з усіма поточними зобов'язаннями.

Коефіцієнт забезпеченості запасів власними обіговими коштами у 2020 році становить 2,03 та коефіцієнт зменшився на 0,42 порівняно з минулим роком,

оскільки сума власних обігових коштів зменшилася на 1 267 тис. грн. при майже

не змінній сумі запасів. Порівнюючи даний показник з допустимим значення можна зробити висновок, що підприємство забезпечене власними обіговими коштами.

Коефіцієнт стану власного та запозиченого капіталу даний показник

значно перевищує допустимі значення це можна пояснити специфікою діяльності підприємства, оскільки майно, що є на балансі здається в оренду, а устаткування в суборенду, тому власний капітал займає значну частину у балансі підприємства.

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу даний показник не досягає рівня допустимого значення, оскільки власний капітал займає значну частину у балансі, що можна пояснити специфікою діяльності.

Коефіцієнт оборотності активів у 2020 році становить 0,03 та порівняно з

минулим роком залишився не змінним. Коефіцієнт оборотності кредиторської

заборгованості становить 5,67 та порівняно з минулим періодом збільшився на

0,82, та є позитивною тенденцією оскільки спостерігається зменшення

кредиторської заборгованості, а тому відповідно строк погашення кредиторської

заборгованості зменшився на 11 днів. Коефіцієнт оборотності дебіторської

заборгованості становить 4,48, порівняно з минулим роком даний показник

зменшився на 2,13, відповідно строк погашення заборгованості становить 81

день та порівняно з минулим роком збільшився на 26 днів. Головним фактором

зниження показника є постійне збільшення суми дебіторської заборгованості за

товари і послуги. З огляду на те, що обсяг збуту залишається відносно стабільним протягом періоду дослідження, збільшення суми дебіторської заборгованості за товари і послуги є негативним явищем. Для усунення ризику

виникнення проблеми в майбутньому необхідно розробити комплексну стратегію комерційного кредитування клієнтів.

Аналіз рентабельності підприємства по всіх показниках спостерігається збільшення, що свідчить про збільшення чистого прибутку. Коефіцієнт рентабельності активів становить 57 та порівняно з минулим роком більше на 15.

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу становить 0,63 та порівняно з

минулим роком більше на 0,26. Коефіцієнт рентабельності діяльності становить 0,23 та порівняно з минулим роком більше на 0,09. Коефіцієнт рентабельності

продукції становить 145,9 та порівняно з минулим роком більше на 8,7, та

спричинене збільшенням чистого доходу та незначному збільшенню собівартості.

В таблиці 2.1 наведено дані елементів операційних витрат НК «Експоцентру України» за 2020 рік, за наведеними даними можна зробити оцінку стану заробітної плати на підприємстві.

Таблиця 2.1

Елементи операційних витрат НК «Експоцентр України» за 2020 рік

Показник	2019 рік	2020 рік	Виконання планових показників, тис. грн.	Виконання плану, %
Елементи операційних витрат – разом, в т.ч:	76 304	73 178	-3 126	96
-матеріальні витрати	23 985	19 830	-4 155	83
-витрати на оплату праці	23 019	22 085	-934	96
-відрахування на соціальні заходи	4 572	4 597	25	101
-амортизація	2 141	3 174	1 033	148
-інші операційні витрати	22 587	23 492	905	104

З даної таблиці елементів операційних витрат чітко видно складові фактичних операційних витрат у звітному періоді. Витрати на оплату праці у 2020 році становить 30% від загальних операційних витратах.

Загальні витрати на оплату праці за звітний 4 квартал 2020 року склали 6 136 тис. грн. проти запланованих 4 913 тис. грн. Перевитрати становлять 1 223 тис. грн., а виконання планового показника склало 125%. Дане збільшення є

результатом внесених змін у фінансовий план 2020 року, в яких були враховані проблеми з дохідною частиною і пропорційно їй скориговані витратні статті установи та надпланових об'ємів матеріальних заохочень окремих працівників відносно їх вкладу в збільшення фактичних надходжень в порівнянні із запланованих, адже отримано чистого доходу від реалізації на 4 061 тис. грн.

більше від планових показників. Також на підприємстві є потреба у залученні

спеціалістів «зі сторони» для вирішення сезонних питань, і для організації нових масштабних проєктів. Такий підхід заощадив значні кошти установи на оплату праці та інших компенсаційних виплат. За 2020 рік було отримано на 1 грн.

витрат з оплати праці 4,9 грн. операційного доходу, планувалось отримати у звітному періоді 4,18 грн. Питома вага фактичних витрат на оплату праці у величині отриманого доходу за звітний період склала лише 20% [64].

У даного підприємства спостерігалась тенденція до збільшення нерозподілених прибутків, а відтак фінансової стабільності та незалежності підприємства. Облік фінансових результатів ведеться з дотримання умов чинного законодавства.

2.2 Організація обліку основної заробітної плати

Технічний аспект облікової політики щодо витрат підприємства на виплати працівникам наведено такі складові: робочий план рахунків в розрізі центрів витрат та центрів відповідальності; форми первинних документів по розрахунках за виплатами працівникам; облікові реєстри; схеми документообороту; технологію обробки облікової інформації. У обліковій політиці підприємства вказано: перелік робіт, які підлягають нормуванню; порядок визнання нарахованої суми виплат за поточними зобов'язаннями; порядок нарахування

виплат за невідпрацьований час, премій та інших заохочувальних виплат; перелік об'єктів витрат та об'єкти калькулювання тощо [50].

Наказ про облікову політику на НК «Експоцентр України» зумовлено, насамперед, особливостями його діяльності, які не можуть бути відображені з достатньою повнотою в жодному нормативному документі внаслідок специфічності, хоч у цілому бухгалтерський облік на підприємстві ґрунтується на відповідному нормативно-правовому забезпеченні – законах і підзаконних актах (положеннях, інструкціях, директивах, рекомендаціях, наказах тощо), які безпосередньо регулюють організацію бухгалтерського обліку і звітності, а також вимогах господарського і цивільного права. Для правильної організації обліку виплат працівникам на підприємстві бухгалтер з оплати праці керується документами з даного питання, до яких належать законодавчі та нормативні акти. Нормативна база НК «Експоцентр України» з питання регулювання заробітної плати наведена в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Нормативно-правова база регулювання питань оплати праці на виробничому рівні

Документ	Відносини, які регулюються документом
Колективний договір підприємства	Визначає відносини працевлаштування та найманих працівників у сфері виробництва, у сфері зайнятості населення, у сфері оплати праці, умов праці і відпочинку, у сфері соціального захисту та задоволення духовних потреб працівників
Положення про оплату праці	Визначає загальні засади оплати праці на підприємстві та порядок преміювання за показники роботи
Положення про фонди матеріального заохочення та соціального розвитку	Визначається порядок формування та використання відповідних фондів
Наказ Про облікову політику підприємства	Визначає альтернативні підходи до відображення у обліку та звітності інформації про виплати працівникам та формування забезпечень виплат

Організація структури бухгалтерії лінійна, тобто всі працівники бухгалтерії підпорядковуються безпосередньо головному бухгалтеру. В НК «Експоцентр України» застосовується автоматизована форма ведення обліку, а саме програма 1С Підприємство 8.2 та М.Е.Дос для подання звітності.

Бухгалтерський облік виплат працівникам будується на підприємстві, таким чином, щоб забезпечити своєчасне й правильне нарахування й виплату заробітної плати працюючого, повно відбити її в собівартості продукції (робіт, послуг) у розрізі структурних підрозділів і підприємства в цілому, правильно сформувати фонд оплати праці, зробити розрахунки з бюджетом по податках, утриманим з доходів, а також нарахувати й перерахувати єдиний соціальний внесок.

Форми первинних документів щодо особового складу, використання облікового складу, використання робочого часу та розрахунків із працівниками за заробітною платою наведено в табл. 2.3.

Таблиця 2.3
Форми первинних документів з обліку праці на НК «Експоцентр України»

Класифікаційна ознака	Форма первинного документа
Облік особового складу	№ П-1 «Наказ (розпорядження) про прийняття на роботу» (Додаток Б.4) № П-2 «Особова картка» (Додаток Б.5) № П-3 «Наказ (розпорядження) про надання відпустки» (Додаток Б.6) № П-4 «Наказ (розпорядження) про припинення трудового договору (контракту)» (Додаток Б.7)
Облік використання робочого часу	№ П-5 «Табель обліку використання робочого часу» (Додаток Б.8)
Документи для розрахунку заробітної плати	№ П-6 «Розрахунково-платіжна відомість»

На підприємстві розроблений та затверджений графік документообігу первинних документів з оплати праці, що наведений в табл. 2.4. Те, як виконавці дотримуються плану документообігу, контролює головний бухгалтер (згідно п.

5.5 Положення № 88). Працівники всіх підрозділів і служб агентства повинні враховувати вимоги головного бухгалтера щодо порядку подання необхідних документів до бухгалтерії.

Таблиця 2.4

Графік документообігу первинних документів з оплати праці

Найменування документа	Підстава для складання документа	Термін складання	Ким складається	Передається для обробки	Місце зберігання
Наказ про прийняття на роботу	Заява працівника	Не пізніше 1 робочого дня	відділ кадрів	бухгалтерії	відділ кадрів
Особова картка	Наказ про прийняття на роботу, дані з резюме	В день прийняття на роботу	відділ кадрів	відділ кадрів	відділ кадрів
Табель обліку робочого часу	Таб. Облік, листи непрацездатності, накази на відпустку	Кожного робочого дня	відділ кадрів	бухгалтерії	бухгалтерія
Дорожній лист легкового автомобіля	Графіку	Кожного робочого дня	Начальник транспортного відділу	бухгалтерії	бухгалтерія
Графік відпусток	Анкетування працівників	Щорічно до 2 січня	відділ кадрів	бухгалтерії	відділ кадрів
Наказ про надання відпустки	Заява працівника	За два тижні до відпустки	відділ кадрів	бухгалтерії	відділ кадрів
Наказ про звільнення	Заява працівника	Не пізніше останнього робочого дня	відділ кадрів	бухгалтерії	відділ кадрів

Виконані транспортні роботи оформляють Дорожнього листа легкового автомобіля (Додаток Б.9) таб. 2.5 та 2.6. Подорожній лист (ф.№3) використовують для обліку робіт і нарахування заробітку водіям легкових автомобілів. Подорожні листи типового зразка видаються водієві під розписку і містять завдання водія, характеристики транспортного засобу та реєстрацію видачі палива. Заробіток водія автомобіля розраховується на підставі дорожніх листів легкових автомобілів.

Таблиця 2.5

Графік документообігу Дорожнього листа легкового автомобіля

Зміст операції документообігу	Місце виконання	Виконавець	Строк виконання
Оформлення Дорожнього листа легкового автомобіля	Транспортний відділ	Начальник транспортного відділу	В день виїзду
Запис результатів вимірювання залишку палива при виїзді	Транспортний відділ	Механік	В день перед виїздом
Запис відомостей про справність автомобіля та показів спідометра	Транспортний відділ	Механік	В день перед виїздом
Розписка водія про приймання машини технічною справною	Транспортний відділ	Водій	В день перед виїздом
Відмітка про час виїзду водія з гаража та вручення дорожнього листа	Транспортний відділ	Начальник транспортного відділу	В день виїзду
Запис відомостей на підставі даних диспетчера-нарядника	бухгалтерія	Начальник транспортного відділу	Після повернення
Передача листа до бухгалтерії	бухгалтерія	Начальник транспортного відділу	Наступного дня

Терміни виплати заробітної плати встановлюються колективним договором. Відповідно до статті 115 Кодексу Законів про працю заробітна плата в Україні повинна виплачуватися не рідше двох разів на місяць. Проміжок між виплатами на підприємстві становить 15 днів, а остаточний розрахунок за місяць відбувається не пізніше ніж за сім днів після його закінчення.

2.3 Облік нарахування основної заробітної плати

Облік та відображення нарахованої заробітної плати працівників є одним із найважливіших напрямів бухгалтерського обліку будь-якого підприємства, що суттєво впливає на собівартість продукції, робіт (послуг) та співвідношення працівників із підприємством. Крім того, останні зміни в законодавстві, спрямовані на керівництво підприємствами, вимагають від них внесення відповідних змін і коригувань у правильний розрахунок організації,

розпорядчих документів і виплат працівникам, а також облік і звітність таких розрахунків.

На НК «Експоцентр України» затверджено систему оплати праці згідно колективного договору підприємства. У колективному договорі, з урахуванням норм і гарантій, передбачених законодавством і угодами, встановлюються такі умови в сфері виплат працівникам конкретного підприємства: 1) визначаються фонди оплати праці; 2) системи оплати праці; 3) норми праці й грошові розцінки; 4) тарифні сітки; 5) схеми посадових окладів; 7) премії, що входять до системи оплати праці, та види і розміри матеріального заохочення; 8) компенсаційні і гарантійні виплати.

Потрібно відмітити, що до змісту колективного договору включаються як норми оплати праці, встановлені законодавством і угодами, так і норми підвищеної оплати. У НК «Експоцентр України» затверджено наступну систему оплати праці: за штатним розписом – для адміністративного персоналу; за тарифними ставками (окладами) – для допоміжних робітників.

Підставою для визначення розміру заробітної плати та продуктивності праці на досліджуваному підприємстві працівникам становлять мінімальні державні та галузеві гарантії з оплати праці, тарифна сітка, умови та розміри матеріального стимулювання, визначені колективним договором підприємства, тарифні розряди робіт та норми продуктивності (праці). На обстеженому підприємстві запроваджено річний звітний період, наприкінці кожного місяця працівники розраховують винагороду відповідно до чинних умов оплати праці: основні посадові оклади, доплат і надбавок.

Основним документом, який служить основою для нарахування заробітної плати на підприємстві, є Табель обліку робочого часу. При розрахунку заробітної плати за посадовим окладом останній зберігається при відпрацюванні всіх робочих днів місяця. Якщо відпрацьована неповна кількість робочих днів, середньоденний заробіток перемножується на кількість відпрацьованих днів.

Для обліку обсягу виконаних робіт, робочого часу і заробітної плати у

будівництві, допоміжних та інших виробництвах застосовують Наряд на відрядну роботу.

Розрахунково-платіжні відомості складаються за окремими структурними підрозділами. У них обліковуються всі працівники підрозділу за категоріями із зазначенням прізвища, реєстраційного номера, професії, найменування посади, відпрацьованих днів (годин) та нарахованої основної і додаткової заробітної плати за її видами. У розділі «Утримано і виплачено» окремими графами вносять утримання відповідно до чинного законодавства та виписані з фонду оплати праці та інші відрахування. Після цього визначають залишок на кінець місяця.

Для обліку розрахунків з працівниками по оплаті праці на підприємстві використовується рахунок 66 «Розрахунки за виплатами працівникам». Розрахунок заробітної плати здійснюється на підставі перевірених та затверджених первинних документів відповідно до чинних нормативних актів.

Кореспонденція рахунків по обліку нарахування основної заробітної плати на НК «Експоцентр Україна» наведено у табл. 2.6

Таблиця 2.6

Кореспонденція рахунків по обліку нарахування основної заробітної плати на НК «Експоцентр Україна»

Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків		Первинні документи	Сума, грн.
	Дебет	Кредит		
Нарахована оплата праці працівникам господарського відділу	91	661	Табель обліку використання робочого часу	287 678,79
Нарахована оплата праці працівникам бухгалтерії	92	661	Табель обліку використання робочого часу	45 841,35
Нарахована оплата праці працівникам відділу реклами та маркетингу	93	661	Табель обліку використання робочого часу	12 496,15
Нарахована оплата праці працівникам відділу лісопаркової та с/г продукції діяльності	231	661	Обліковий лист праці та виконаних робіт.	22 706,00
Нарахована оплата праці працівникам транспортного відділу	232	661	Подорожній лист вантажного автомобіля	83 902,32

2.4. Оподаткування основної заробітної плати

Існує два види оподаткування заробітної плати, що наведені на рис. 2.1.

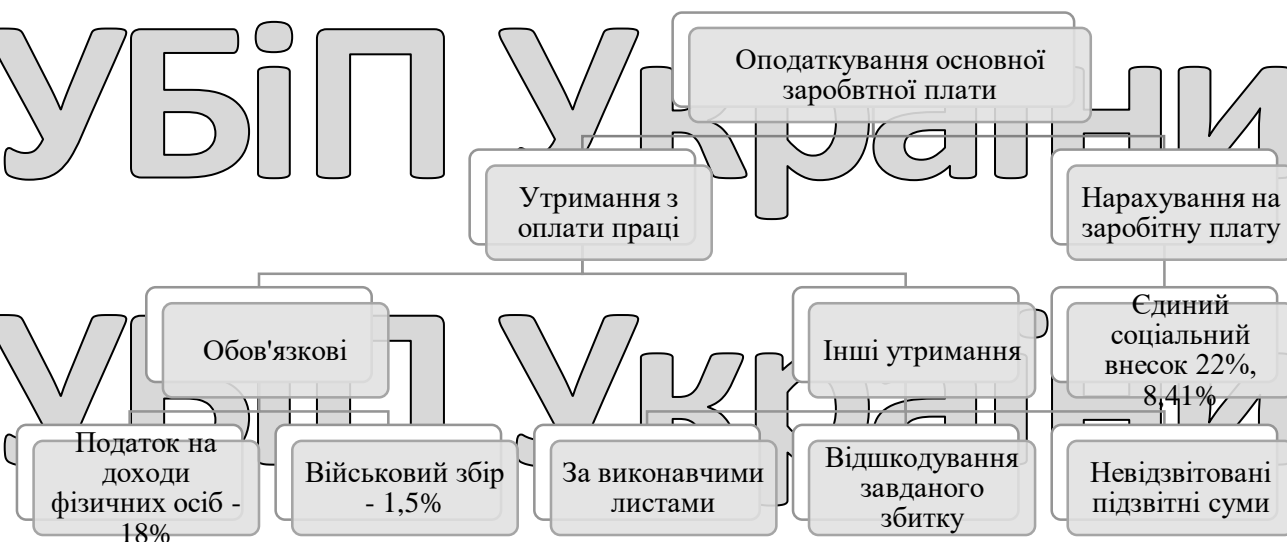

Рис. 2.1. Оподаткування основної заробітної плати

Єдиний соціальний внесок зобов'язані сплачувати всі роботодавці під час нарахування зарплати найманим працівникам. Завдяки ЄСВ працівник може розраховувати на пенсійні виплати, допомоги у зв'язку з безробіттям і по вагітності та пологах, на оплату лікарняних.

Основною ставкою єдиного соціального внеску, який сплачують за рахунок роботодавця, становить 22%. НК «Експоцентр України» згідно з нормою 8 Закону № 2464, використовує ставку ЄСВ 8,41 відсотків для осіб з інвалідністю. Мінімальний розмір заробітної плати з 1 січня 2021 року становить 6 000 грн., з 1 грудня розмір мінімальної заробітної плати становитиме 6 500 грн. А отже, змінюватиметься мінімальний страховий внесок з ЄСВ: з січня по листопад — 1 320 грн ($6\,000 \times 22\%$); за грудень — 1 430 грн ($6\,500 \times 22\%$) [77].

На субрахунку 651 «За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування» ведеться облік розрахунків за єдиним внеском на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Таблиця 2.6

Кореспонденція рахунків з обліку розрахунків за нарахуванням
єдиного соціального внеску на заробітну плату працівників НК «Експоцентр
України»

Зміст господарської операції	Первинний документ	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
Нараховано єдиний соціальний внесок на заробітну плату працівників:				
- Господарського відділу	Розрахунково-платіжна відомість	91	651	63 289,33
- бухгалтерії	Розрахунково-платіжна відомість	92	651	10 085,10
- відділу реклами та маркетингу	Розрахунково-платіжна відомість	93	651	2 749,15
- відділу лісопаркової та с/г продукції діяльності	Розрахунково-платіжна відомість	231	651	4 995,32
- транспортного відділу	Розрахунково-платіжна відомість	232	651	18 458,51
Перераховано з поточного рахунку заборгованість по єдиному соціальному внеску до Пенсійного фонду	Платіжне доручення, Виписки банку	651	0311	99 577,41

Для відображення та подачі звіту з ЄСВ, ПДФО та ВЗ призначена нова форма звітності «Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків — фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску». Звітний період - податковий квартал. З суми нарахованої оплати праці роботодавець повинен здійснювати утримання, які умовно можна поділити на обов'язкові та інші утримання.

Аліменти можуть утримуватися на основі поданої заяви і не повинні перевищувати суми 50% заробітної плати після утримання з неї податку на доходи фізичних осіб.

Об'єктом оподаткування є загальний місячний оподатковуваний дохід. Запроваджено єдину ставку податку на доходи фізичних осіб 18%. Загальний місячний оподатковуваний дохід зменшується на суму податкової соціальної пільги, якщо працівник має право на таку пільгу.

Відповідно до Податкового кодексу України податкова соціальна пільга надається будь-якому платнику податку за умови, що місячний розмір доходу у вигляді заробітної плати такої особи не перевищує граничну суму для застосування пільги. Прожитковий мінімум для працездатних осіб на 1 січня 2021 року визначено в розмірі – 2 270 грн. Податкова соціальна пільга у 2021 році застосовується до доходу у вигляді зарплати, а також прирівняних до неї виплат, якщо розмір такого доходу не перевищує розміру прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб станом на 1 січня 2021 року, помноженого на коефіцієнт 1,4 та округленої до найближчих 10 грн.

Тобто максимальний розмір зарплати, до якого може бути застосована звичайна ПСП у 2021 році = $2\,270 \times 1,4 = 3\,180$ грн.

Військовим збором обкладаються ті самі види доходу, що і ПДФО. Ставка військового збору — 1,5% від суми об'єкта оподаткування до вирахування ПДФО [76]. Утримання із оплати праці проводять в Розрахунково-платіжній відомості в розділі утримано по кожному працюючому.

Таблиця 2.7

Кореспонденція рахунків з обліку утримань із заробітної плати в НК

«Експоцентр України»

Вміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
	Дебет	Кредит	
Нарахована оплата праці працівникові відділу документообігу за вересень.	92	661	9 200,00
Проводимо утримання ПДФО ($9\,200,00 \times 18\% = 1\,656,00$ грн).	661	641	1 656,00
Утримано із оплати праці військового збір ($9\,200,00 \times 1,5\% = 138,00$ грн).	661	642	138,00
Визначаємо су до видачі $9\,200,00 - 1\,656,00 - 138,00 = 7\,406,00$	661	301	7 406,00

2.4 Відображення у звітності розрахунків по оплаті праці

Перелік форм державних статистичних спостережень та фінансової звітності [51], які подаються НК «Експоцентр України» наведено в табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Перелік форм державних статистичних спостережень та фінансової звітності, які подаються НК «Експоцентр України»

Найменування форми	Періодичність	Строк подання
Оплата праці та соціально-трудові відносини		
Звіт із праці	ф. №1-ПВ місячна	Не пізніше 7 числа місяця, наступного за звітним періодом
Звіт із праці	ф. №1-ПВ квартальна	Не пізніше 7 числа місяця, наступного за звітним періодом
Звіт про заборгованість з оплати праці	ф. №3-борг місячна	Не пізніше 7 числа кожного місяця
Фінансова звітність		
Баланс (Звіт про фінансовий стан)	ф. №1 (річна, квартална)	Не пізніше 25 числа місяця наступного за звітним кварталом; до 28 лютого наступного за звітним роком
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)	ф. №2 (річна, квартална)	Не пізніше 25 числа місяця наступного за звітним кварталом; до 28 лютого наступного за звітним роком
Звіт про рух грошових коштів	ф. №3 (річна)	до 28 лютого наступного за звітним роком
Примітки до фінансової звітності	ф. №5 (річна)	до 28 лютого наступного за звітним роком

Згідно з проектом плану державних статистичних спостережень до органів державної статистики подаються форми звітності. НК «Експоцентр України» веде статистичний облік розрахунків за виплатами працівникам у наступних формах статистичної звітності: № 1-ПВ (місячна) «Звіт з праці» та № 1-ПВ (квартальна) «Звіт з праці». Визначення показників форми № 1-ПВ (квартальна) здійснюється відповідно до Інструкції зі статистики кількості працівників та Інструкції зі статистики заробітної плати. Джерела даних складання звіту за формою № 1-ПВ (квартальна) є: первинні облікові документи, документи бухгалтерського обліку, фінансової звітності та інші документи, передбачені чинним законодавством. У розділі I відображаються дані щодо кількості

штатних працівників, а також їх прийому на роботу та звільнення. До кількості працівників, які враховуються у цьому розділі, не включаються: працівники, які прийняті на роботу за сумісництвом з інших установ; зайняті за цивільно-правовими договорами [74].

Розрахунки по оплаті праці відображаються у формах звітності, що затверджені Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [43].

1. Баланс (Звіт про фінансовий стан) (форма № 1) (Додаток Б.10) - стан розрахунків за виплатами працівникам розкривається в контексті наявних поточних зобов'язань перед працівниками. Так у складі поточних зобов'язань та забезпечень (розділ III пасиву балансу) виділено поточну кредиторську заборгованість за розрахунками з оплати праці (р. 1630) [13]. За даними НК «Експоцентр України» поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці на кінець періоду становить 51 тис. грн., що на 905 тис. грн. менше порівняно з минулим періодом, у структурі третього розділу пасиву дана заборгованість займає 0,45 відсотків та є заборгованістю за другу половину грудня 2020 року [64]. Аналіз поточної практики бухгалтерського обліку та складу виплат працівникам показує, що в цій статті розкривається сума заборгованості працівникам, тобто залишок по рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам» на рахунку «об'єднано інформація про розрахунки за виплатами працівникам (як штатним, так і позаштатним) з оплати праці (за всіма видами заробітної плати, премій, допомог тощо), за іншими поточними виплатами».

2. Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (Додаток Б.11) враховуючи прямий зв'язок оплати праці з окремими видами діяльності та функціями управління, величина виплат працівникам та обов'язкові відрахування на загальнообов'язкове державне соціальне страхування належать до виробничих витрат або витрат операційної діяльності відповідно до ділянки діяльності підприємства, на якій працівник виконує свої трудові обов'язки. Витрати підприємства на виплати працівникам є значною частиною операційних

витрат підприємства в розрізі їх елементів. Такі витрати будуть розкриватися у розділі III форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)», а точніше у р. 2505 «Витрати на оплату праці» [13]. Дані НК «Експоцентр

України» у звітному 2020 році дана стаття становить 22 085 тис. грн. відповідно відрахування на соціальні заходи становлять 4 597 тис. грн., порівнюючи з аналогічним періодом попереднього року дані значення менше на 934 тис. грн [64].

3. Звіт про рух грошових коштів (Додаток Б.12) - розрахунки за виплатами

працівникам зараховано до операційної діяльності підприємства. Зокрема,

витрачання коштів на оплату праці фіксується у р. 3105 з аналогічною назвою форми № 3 (у даному випадку розглядається форма, призначена для складання Звіту про рух грошових коштів за прямим методом). За даними НК «Експоцентр

України» за звітний період витрати на оплату праці становить 18 437 тис. грн.

та порівнюючи з минулим роком дана стаття зменшилася на 308 тис. грн [64].

Відповідно до п. 4.6.14 Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності [11], у статті «Витрачання на оплату праці» відображаються

витрачені грошові кошти на виплати працівникам заробітної плати, допомоги,

винагород. Разом з тим, окремі виплати працівникам здійснюються в межах

інвестиційної діяльності, наприклад, виплати, пов'язані з оплатою праці працівників, задіяних у створенні необоротних активів.

НУБІП України

РОЗДІЛ 3

КОНТРОЛЬ НАРАХУВАННЯ ОСНОВНОЇ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

3.1 Методичні прийоми контролю

У системі контролю важливою формою є перевірка операцій із заробітної плати. Завданням контролю є зміцнення господарського механізму, спрямованого на раціональне використання трудових ресурсів і правильне визначення функції розподілу витрат на оплату праці [54].

Основним завданням контролю нарахування заробітної плати є перевірка дотримання нормативних актів при нарахуванні заробітної плати, обов'язкових відрахувань з неї та правил обліку фонду оплати праці. Перевірка відповідності даних аналітичного обліку показникам синтетичного обліку розрахунків з оплати праці встановлюється Звітами та Балансом на одну дату, зокрема на перше число відповідного місяця. Під час перевірки не було виявлено розбіжностей між даними аналітичного та синтетичного обліку [65]. Організація методики внутрішнього контролю наведено в рис.3.5.

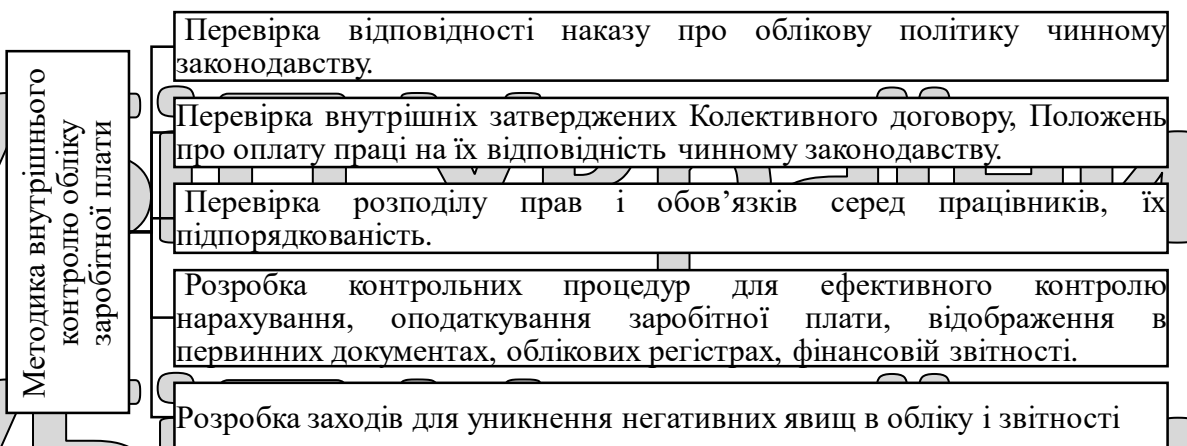

Рис.3.1 Підход щодо внутрішнього контролю заробітної плати

Ефективність контрольних процедур, що проводяться під час перевірки виплат працівникам, значною мірою залежить від правильного визначення послідовності дій особи, яка контролює цей процес, а також комплексного використання джерел інформації. Джерела інформації для контролю заробітної плати працівників поділяються на групи, що відображено на рисунку 3.1.

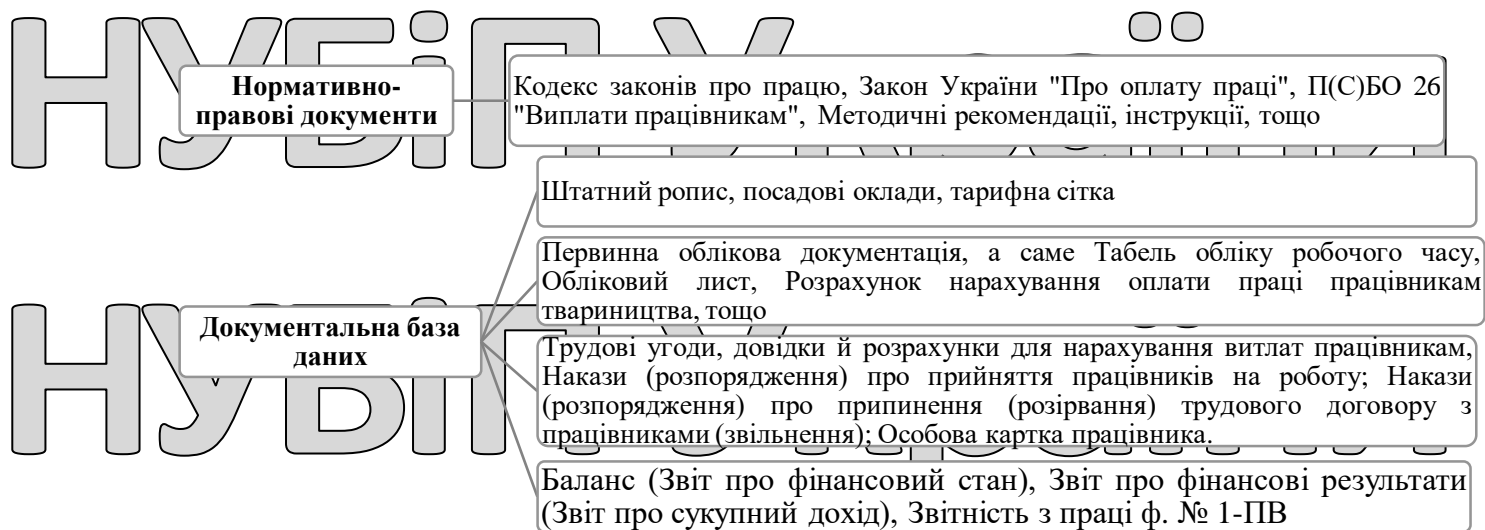

Рис. 3.2 Джерела контролю за виплатами працівникам

Підсумовуючи роботу багатьох науковців контролю за розрахунками між підприємством і працівниками, та сформулюємо послідовність контролю виплат працівникам з урахуванням методів контролю, які використовуються на кожному етапі рисунок 3.2.

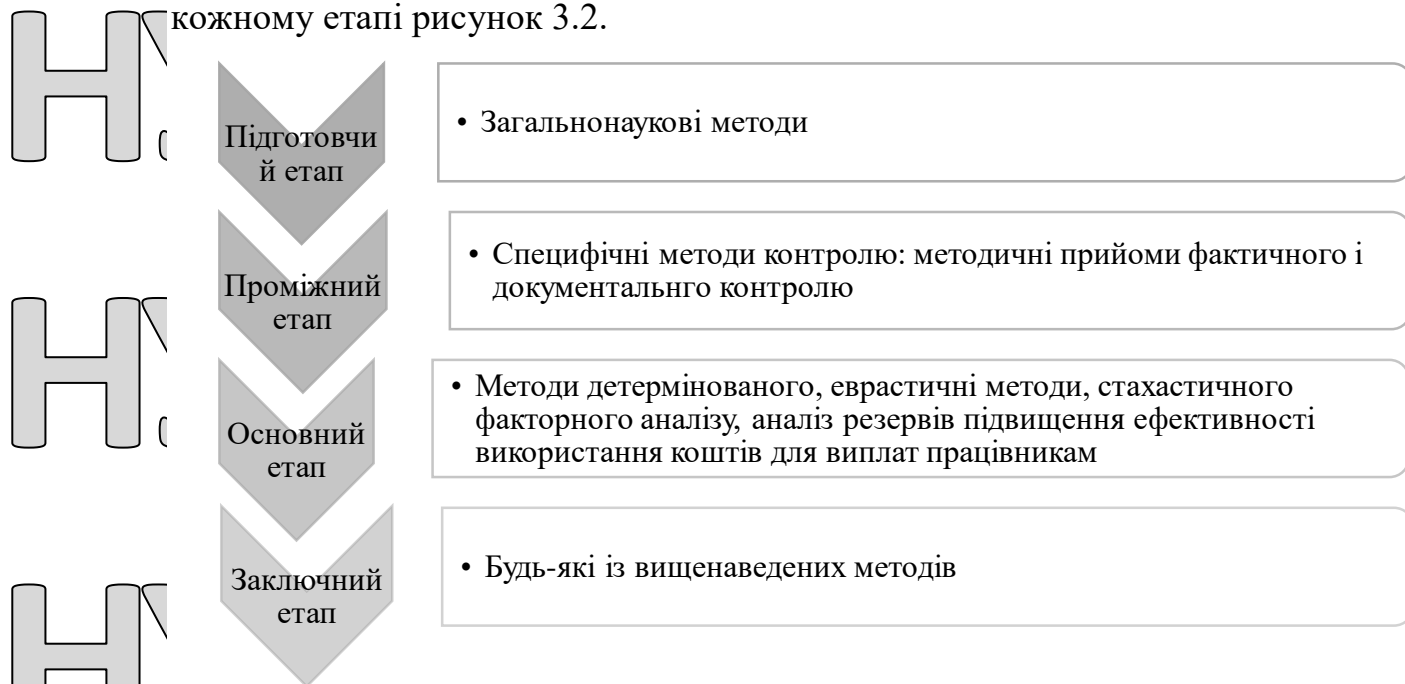

Рис. 3.3 Етапи та методи контролю за виплатами працівникам

Методика контролю витрат на оплату праці та розрахунків з працівниками ґрунтується на використанні відповідної документації та предметних методів і прийомів з метою перевірки всіх елементів, що з ними пов'язані [66]. Методичні прийоми контролю і ревізії операцій щодо оплати праці наведено в таблиці 1.

Таблиця 3.1.

Методичні прийоми аудиту основної оплати праці

1	Метод	Місце використання
Розрахунково-аналітичні	Економічний аналіз	Аналіз фінансового стану підприємства (Додаток Б.3)
	Аналітичні і статистичні розрахунки	Оцінка структури активів і пасивів підприємства (Додаток Б.2) Оцінка динаміки активів і пасивів підприємства (Додаток Б.1)
Документальні	Інформаційне моделювання	
	Нормативно правове регулювання	
Документальні	Експертизи різних видів	
	Камеральні перевірки норм і розцінок	За формою і змістом
	Дослідження документів	Зустрічна перевірка
Документальні	Дослідження документів	Взаємна перевірка операцій і документів Тест на арифметичну точність Балансу (Додаток В.1) Тест на арифметичну точність Звіту (Додаток В.2)
		Аналітична і логічна перевірка

Розгляд контролю заробітної плати слід розглядати в поєднанні з

використанням методів контролю, а саме: вибірки, аналітичних процедур [19,

23].

Рис.3.4 Методичні прийоми узагальнення і реалізації результатів контролю

Організація внутрішнього контролю за заробітною платою на підприємстві забезпечить прийняття обґрунтованих рішень, а також запобігання, виявлення та усунення несприятливих явищ.

3.2 Контроль нарахування основної заробітної плати

Сучасні ІТ-системи та технології в облікових процесах дозволяють оптимізувати роботу бухгалтерських та обліково-економічної служби. Завдяки модульній структурі сучасних технологій вирішення проблеми розрахунку заробітної плати дозволяє працівникам розраховувати оптимальні розміри оплати праці та інші виплати в розрізі структурних підрозділів, виявляти відхилення фактичних показників від планових з метою прийняття управлінських рішень. Наприкінці звітного періоду автоматично перевіряються розрахунки, нарахування та відрахування, визначається підсумковий залишок, який є відправною точкою для наступного звітного періоду. Упорядкована схема обліку виплат працівникам наведена на рис. 3.4.

Первинний облік відпрацьованого часу, виробленої продукції, робіт, послуг

Перевірка правильності нарахування оплати праці згідно з первинними документами

Аналітичний і синтетичний облік праці та її оплати

Нарахування на фонд оплати праці (ЄСВ 22% та 8,41% для працівників-нвалідів)

Оподаткування заробітної плати (ПДФО 18% та ВЗ 1,5%)

Рис. 3.4. Схема контролю нарахування та оподаткування оплати праці

Контроль розрахунків заробітної плати необхідний для визначення правильності інформації про нарахування заробітної плати, яка відображена у фінансовій звітності, та для визначення відповідності цієї інформації вимогам чинного законодавства. Завданнями аудиту розрахунків з оплати праці є перевірка:

- обліку кадрових документування на підприємстві;
- документальне оформлення інформації щодо нарахування заробітної плати;
- правильності обчислення розміру середньої заробітної плати для здійснення наступних розрахунків відпускних та лікарняних працівників;
- поточний стан обліку розрахунків з оплати праці;
- своєчасності виплат заробітної плати на підприємстві виплачується двічі на місяць, аванс до 20 числа поточного місяця та остаточний розрахунок до 5 числа після закінчення звітного місяця.

Контроль розрахунків з оплати праці передбачає перевірку відповідності вимогам законодавчих та нормативно-правових актів, перевірка цих даних здійснюється в робочому документі табл. 3.2 [56].

Таблиця 3.2

Перевірка відповідності застосування мінімальної заробітної плати

Показники	Відповідно до законодавства	Відповідно до обліку підприємства	Відхилення
Мінімальна заробітна плата, грн	6 000	6 000	-
Розмір мінімального Єдиного соціального внеску, грн	1 320	1 320	-

На підприємстві встановлено відповідність фактичної кількості працівників і штату підприємства. Облік особового складу на НК «Експоцентр України» ведеться відділом кадрів. Для перевірки дотримання положень бухгалтерського обліку персоналу формується робочий документ, у якому відображаються внутрішні документи підприємства, що оформлюються на кожного працівника табл. 3.3 [56].

Таблиця 3.3

Перевірка дотримання обліку особового складу

Назва внутрішнього документу	Виявлена невідповідність чинному законодавству	Назва нормативного документу, якому не відповідає внутрішній документ	Причини порушення	Рекомендації по усуненню розбіжностей
Наказ про прийняття на роботу	Порушень не виявлено	-	-	-
Особова картка працівника	Порушень не виявлено	-	-	-
Наказ про надання відпусток працівникам товариства	Порушень не виявлено	-	-	-
Наказ про звільнення з роботи	Порушень не виявлено	-	-	-

Контроль за системою кадрового забезпечення та використання робочого часу в ході повсякденної діяльності компанії повинен здійснюватися відповідними працівниками. Процедури повсякденного контролю відповідними посадовими особами компанії наведені в таблиці 3.4 [66].

Таблиця 3.4

Процедура поточного контролю табеля обліку використання робочого часу на

НК «Експонентр України»

Процедура контролю	Відповідають особи			
	Структурний підрозділ	Відділ кадрів	Економічний відділ	Бухгалтерія
1	2	3	4	5
Перевірка даних табеля нормативного виходу на роботу				
Перевірка даних табеля: фактичного виходу на роботу і неявок у розрізі причин, контроль чисельності працівників				
Контроль використання робочого часу				
Перевірка правильності даних табеля для нарахування заробітної плати				

Перевірка правильності нарахування оплати праці включає, зокрема, аналіз законодавства, положень колективного договору, перевірку бухгалтерських та кадрових документів [50]. Все це дозволяє під час контролю

постійно виявляти порушення. За допомогою арифметичної перевірки створено робочий документ для перевірки правильності нарахування основної заробітної плати адміністративному персоналу НК «Експоцентр України». 3.5 [56].

Таблиця 3.5

Перевірка правильності нарахування заробітної плати працівникам

НК «Експоцентр України» за погодинною формою оплати праці

П.І.Б	Місяць	Первинні документи	Порядок розрахунку (Тариф за годину) [*] (Відпрацьований час) / Фонд робочого часу	Сума нарахованої заробітної плати		Відхилення
				За даними обліку	За даними перевірки	
Бондаренко О.В.	07	15 109,46	85,22*177	15109,46	15 109,46	Не виявлено
Микитюк І.М.	07	11 192,89	85,22*131	11192,89	11 192,89	Не виявлено
Кривошея В.П.	07	14 866,00	85,22*174	14866,00	14 866,00	Не виявлено

Під час перевірки на арифметичну точність Розрахунково платіжної відомості НК «Експоцентр України» помилок не виявлено суму нарахованої заробітної плати було розраховано вірно відповідно до затверджених наказів підприємства.

Перевірити, чи правильно відображена сума, яка утримується із заробітної плати працівника відповідно з Розрахунково платіжною відомістю відповідно до чинного законодавства можна за допомогою робочого документа табл. 3.6 [56].

Таблиця 3.6.

Перевірка правильності визначення утримань із заробітної плати
відповідно до чинного законодавства

П.І.Б.	Оподаткований дохід	Податок з доходів фізичних осіб		Відхилення	Військовий збір		Відхилення
		За даними обліку	За даними аудиту		За даними обліку	За даними аудиту	
Бондарець О.В.	15 109,46	2 719,70	2 2 719,70	Не виявлено	226,64	226,64	Не виявлено
Микитюк І.М.	11 192,89	2 014,72	2 014,72	Не виявлено	167,89	167,89	Не виявлено
Кривошея В.П.	14 866,00	2 675,88	2 675,88	Не виявлено	222,99	222,99	Не виявлено

За даними перевірки порушення відповідно до чинного законодавства при розрахунку суми утримань із заробітної плати не виявлено.

Перевірено відповідність залишків у головній книзі залишкам у балансі, дані відображені в табл. 3.7 [56].

Таблиця 3.7

Перевірка залишків оплати праці

Дата	№ рахунку в головній книзі	Залишок по головній книзі	Баланс (Звіт про фінансовий стан)	Відхилення	Причини
31.12	661	51	51	0	-
Всього	66	51	51	0	-

Відповідно до Балансу та Звіту про фінансові результати було проведено перевірку відповідності даним. Перевірка даних зі Звіту про фінансові результати дозволяє проаналізувати витрати компанії на оплату праці та внески на соціальне старування, понесені протягом періоду дослідження. Перевірка цих даних здійснюється в робочому документі, що дає можливість порівняти дані рахунку, а результати перевірки представлені в таблиці 3.8.

Таблиця 3.8

Перевірка достовірності відображення витрат на оплату праці та відрахувань на соціальні заходи

Показник	Звіт про фінансові результати	За даними аудиту	Відхилення (2-3)
Витрати на оплату праці	22 085	22 085	-
Відрахування на соціальні заходи	4 597	4 597	-

Перевірка показників Звіту про фінансовий стан щодо витрат на оплату праці та на соціальні заходи відображено правильно. Основними ставками Єдиного соціального внеску на НК «Експоцентр України» є 22% та 8,41% для працівників з інвалідністю, яких на підприємстві обліковується 11 осіб.

Використовуючи методи аудиту, можна зробити висновок, що сума, зазначена в балансі, є достовірною і жодних викривлень не зафіксовано.

При нарахуванні оплати праці НК «Експоцентр України» використовує почасову систему нарахування оплати праці. Основним первинним документом являється Табель обліку робочого часу. Для нарахування використовуються первинні документи які автоматизуються окремо по кожному працівникові у якому відображаються всі нарахування та утримання. Для автоматизації заробітної плати НК «Експоцентр України» використовує 1С: Підприємство 8.2 та М.Е.Дос. розділ Зарплата для нарахування та подачі звітності.

3.3 Аналіз фонду основної заробітної плати

Аналіз ефективності системи оплати праці підприємства розпочинається з визначення динаміки і структури фонду оплати праці. Джерелами інформації для аналізу є статистична звітність із праці (форма № 1-ПВ «Звіт із праці» до форми № 3-ПВ «Звіт про використання робочого часу»), дані табельного обліку і відділу

кадрів, Ефективність праці та продуктивність праці, як економічні показники, залишаються поза межами вітчизняних підприємств, які орієнтуються насамперед на такі економічні показники виробничої діяльності, як прибуток та рентабельність. Продуктивність праці не зазначена ні в законодавстві, ні в соціально-економічних програмах [27].

Основним видом діяльності НК «Експоцентру України» є організування конгресів і торговельних виставок тому внаслідок запровадження карантинних заходів підприємство постраждало чи не найбільше, оскільки через пандемію коронавірусу з березня по травень 2020 р. велика кількість концертів та виступів,

було відмінено або тимчасово закрито. Дана ситуація вплинула і на трудові ресурси підприємства через скорочення надходжень, тому карантин став передумовою для проведення роботодавцем процесу скорочення чисельності або штату працівників, також переведення працівників на дистанційну (надомну) роботу (дане переведення не стосувалося працівників виробничої сфери, сфери надання розважальних та культурних послуг роботу яких не можливо виконувати з дому) даних працівників було переведено на неповну ставку [30].

Для виявлення конкретних причин змін і резервів росту трудового потенціалу НК «Експоцентр України» необхідно провести розрахунок факторів, які вплинули на розмір рівня фонду оплати праці та продуктивності праці.

Для проведення розрахунків використано фінансову звітність Національного комплексу «Експоцентр України» і на їх основі побудовано розрахункову табл. 3.9.

Таблиця 3.9.

Динаміка впливу економічних факторів на показник продуктивності праці на НК «Експоцентр України»

Показник	2019	2020	Абсолютне відхилення, 2019/2020	Відносне відхилення, %
1	2	3	4	5
Фонд оплати праці, тис.грн.	23 019	22 085	-934	96

Продовж. табл. 3.9

1	2	3	4	5
Фонд основної заробітної плати, тис.грн.	14 609	12 855	-1 754	88
Виручка від реалізації продукції, тис.грн.	60 238	63 226	2 988	105
Чисельність працівників, осіб	144	148	4	103
Продуктивність праці, тис.грн./прац.	418,32	427,20	9	102
Середньорічні витрати на оплату праці на одного працівника, тис.грн./прац.	159,85	149,22	-11	93
Зарплатовіддача основної заробітної плати, грн.	4,12	4,92	1	119
Частка основної заробітної плати в фонді оплати праці, коеф	0,63	0,58	0	92

На основі проведеного дослідження впливу факторів на підвищення ефективності використання трудового потенціалу підприємства можна зробити висновок про те, що на підприємстві існують зрушення показника трудомісткості продукції, завдяки якому у 2020 р. продуктивність праці зросла на 2%. Фонд оплати праці у 2020 р. порівняно з 2019 р. зменшився на 934 тис. грн. (на 4 відсотка). Зменшення відбулося за всіма складниками, але найбільшу питому вагу мало зростання фонду основної заробітної плати. Фонд основної заробітної плати у 2020 році становить 12 085 тис. грн., який займає 58% від загального фонду оплати праці. Резервами зростання на підприємстві є чисельність робітників та їх частки в загальній чисельності працюючих та у 2020 році становить 148 осіб, що на 4 особи більше від минулого року. Порівнявши темпи зміни продуктивності трудового потенціалу та темпи зміни фонду оплати праці, напрошується висновок, що на підприємстві не кожен рік виконується економічний закон випередження темпів зростання продуктивності праці над темпами зростання фонду оплати праці. Продуктивність праці за звітний період становить 427,20 тис. грн./прац, що на 9 тис.грн./прац. більше аналогічного періоду, середньорічні витрати на оплату праці на одного працівника зменшилися на 11 тис.грн./прац, та становить 149,22 тис. грн./прац. Отже,

розраховані нами показники свідчать про не високу ефективність використання наявного трудового потенціалу. Проте, використовуючи специфічні заходи покращення формування та використання трудового потенціалу, керівництво може впливати на кінцеві результати діяльності підприємства.

3.4 Удосконалення обліку та контролю розрахунків по платі праці і прийняття управлінських рішень щодо поліпшення ефективності використання трудових ресурсів на підприємстві

Організація обліку заробітної плати повинна сприяти продуктивності праці та повному використанню робочого часу. Від того, чи правильно розраховано нарахування заробітної плати, залежить рівень витрат, якість, достовірність, справедливість, повнота та своєчасність розрахунків з персоналом з оплати праці. Індивідуальні рішення мають враховувати час поза офісом. Оскільки пандемія COVID-19 продовжує поширюватися по всьому світу, все більше і більше працівників працюють з дому, і важко відстежити, коли працівник почав роботу, коли він закінчив роботу, чи сів працювати. Тому в даному випадку рекомендується впроваджувати вхід у програму 1С через персоналізацію кожного працівника. При вході в програму співробітник вибирає своє прізвище і вводить пароль [49]. При цьому кожна дія працівника в програмі буде відображатися під його ім'ям, надалі можна буде сформулювати звіт і перевірити якість і кількість виконаної працівником роботи, а також нарахувати заробітну плату зроблені на цій основі.

Оскільки основна причина звільнення робітників – занижена заробітна плата, запобігти цьому можливо за рахунок удосконалення оплати праці. Одним із можливих напрямків підвищення заробітної плати працівникам є збільшення матеріальних виплат працівників, премій, надбавок, відпусток тощо [32]. Ефективним фактором, який також впливає на продуктивність, є запровадження соціального пакету. Соціальні виплати – це певні пільги, які надаються

роботодавцями у вигляді соціальної допомоги, відшкодування особистих витрат, пов'язаних з роботою, та надання медичного страхування. Соцпакет має стимулюючий ефект і є дуже важливим інструментом, який впливає на статус і впевненість співробітників, тривалість їх роботи та успішність [33].

Особливу увагу слід приділяти і професійному розвитку працівників. Підприємство повинне бути зацікавлене в кваліфікованих працівниках, які можуть забезпечити виконання ними завдань різної складності [49]. Помилки в обчисленні заробітної плати автоматично призведуть до низки порушень з

найсерйознішими наслідками, тому питання оплати праці, а також

оподаткування заробітної плати, бухгалтерський і статистичний облік займають особливе місце в бухгалтерському обліку кожного підприємства. У процесі здійснення працівниками контролю ставиться сім основних завдань: повнота обліку даних, точність обліку даних, законність господарських операцій, повнота записів, точність ведення записів, збереження бухгалтерських документів [14].

Неможливо покращити облік заробітної плати без удосконалення контролю заробітної плати. Програма внутрішнього контролю нарахування основної заробітної плати наведені у таблиці 3.10.

Таблиця 3.10

Програма внутрішнього контролю нарахування основної заробітної плати

Мета перевірки	Зміст процедури контролю	Методи контролю	Джерела інформації
1	2	3	4
Переконатися, наявності трудових договорів або цивільно-правових договорів	Перевірка наявності договорів	Суцільна перевірка	Трудові договори або цивільно-правові договори
Переконатися у правильності оформлення первинних документів з обліку заробітної плати	Перевірка правильності оформлення первинних документів	Дослідження документів	Накази про прийом на роботу, про відпустку, про відрядження, про звільнення, про штатний розклад, лікарняні листки, табель обліку робочого часу, особова справа працівника.

1	2	3	4
Переконатися у правильності нарахування заробітної плати за вимогами бухгалтерського обліку	Перевірка правильності нарахування заробітної плати за вимогами бухгалтерського обліку	Дослідження документів, арифметична перевірка	Розрахунково-платіжна відомість
Переконатися у правильності визначення податкового зобов'язання з ПДФО та військового збору	Перевірка правильності розрахунку податкового зобов'язання з ПДФО та військового збору	Дослідження документів, арифметична перевірка	Розрахунково-платіжна відомість
Переконатися у правильності нарахування ЄСВ	Перевірка правильності нарахування ЄСВ	Дослідження документів, арифметична перевірка	Розрахункові відомості

За останній рік через вплив пандемії суттєво змінилися умови зайнятості, робота поза офісом стала нормою. Крім того, розрахунки з оплати праці є найбільш нестабільним щодо українського трудового законодавства тому дана ситуація вимагає від бухгалтерів постійного оновлення нормативної бази, яку вони використовують у поточному робочому процесі, а тому потребують подальшого вдосконалення існуючих методичних підходів до обліку та контролю фонду оплати праці [55].

Основною метою контролю оплати праці є оцінка бухгалтерського стану обліку заробітної плати, виявлення та усунення помилок, що впливають на фінансовий стан підприємства [10]. За результатами досліджень можна вважати, що нарахована заробітна плата має залежати від результатів праці, стимулювати розвиток виробництва та підвищувати ефективність праці працівників. У зв'язку з цим в центрі уваги бухгалтера має бути надійність і повнота виконаної роботи. Внутрішній контроль на підприємстві дозволить виявити та усунути помилки в нарахуванні заробітної плати та визначити шляхи вдосконалення процесу обліку заробітної плати.

НУБІП УКРАЇНИ

ВИСНОВКИ

Досліджено методику організації обліку, аналізу та контролю витрат на оплату праці в системі управління підприємством. Результати дослідження дозволяють зробити наступні висновків і пропозиції:

У дослідженні проаналізовано теоретичні основи та структуру поняття заробітної плати та встановлено, що заробітна плата є багатогранною категорією, яка досліджується багатьма українськими та зарубіжними вченими, що відображає інтереси всіх зацікавлених сторін: працівників, роботодавців та країни.

Основним видом діяльності НК «Експоцентр України» є організування конгресів і торговельних виставок. За 2020 рік р. на НК «Експоцентр України» відбулося зниження ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства причиною виникнення та прогресування яких стала пандемія, але в даних умовах керівництвом підприємства розроблено комплекс заходів в умовах пандемії, націлених на збереження стабільного економічного становища та забезпечення їх прибутковості діяльності, що було досягнуто та отримано 14 543 тис. грн. чистого прибутку.

Організація обліку розрахунків з персоналом включає: робочий план рахунків в розрізі центрів витрат та центрів відповідальності; форми первинних документів по розрахунках за виплатами працівникам; облікові реєстри; схеми документообороту; технологію обробки облікової інформації. Документи з обліку розрахунків з оплати праці НК «Експоцентр України» розділяють на дві групи: документи кадрового обліку та документи обліку розрахунків з оплати праці. Організація структури бухгалтерії лінійна, тобто всі працівники бухгалтерії підпорядковуються безпосередньо головному бухгалтеру. В НК «Експоцентр України» застосовується автоматизована форма ведення обліку, а саме програма 1С Підприємство 8.2 та М.Е.Дос для подання звітів.

Основним розпорядчим документом про прийняття на роботу по НК «Експоцентр України» є Наказ про прийняття на роботу. Основою для видачі

заробітної плати по НК «Експонентр України» служать розрахунково-платіжні чи платіжні відомості.

До органів державної статистики подаються форми звітності, а саме Звіт з праці ф. № 1-ПВ місячна та квартальна та Звіт про заборгованість з оплати праці ф. №3-борг місячна, також інформація про заробітну плату відображається у формах фінансової звітності Баланс (Звіт про фінансовий стан) ф. 1, Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) ф.2 та Звіт про рух грошових коштів ф.3.

Проведений аналіз фонду основної заробітної плати дає можливість зробити висновок, що продуктивність праці за звітний період становить 47,20 тис. грн./прац. що на 9 тис. грн./прац. більше аналогічного періоду, середньорічні витрати на оплату праці на одного працівника зменшилися на 11 тис. грн./прац. та становить 149,22 тис. грн./прац. Використовуючи специфічні заходи покращення формування та використання трудового потенціалу, керівництво може впливати на кінцеві результати діяльності підприємства.

Організація обліку заробітної плати повинна сприяти продуктивності праці та повному використанню робочого часу. Узагальнюючи досліджене на підприємстві пропонується запровадження автоматизованого обліку робочого часу, персоналізованого запису в програму 1С, покращення трудових відносин за допомогою матеріальної зацікавленості, запровадження соціального пакету та кваліфікації співробітників та впровадження внутрішнього контролю на підприємстві, що дозволить виявити та усунути помилки в нарахуванні заробітної плати та визначити шляхи вдосконалення процесу обліку заробітної плати.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андросова О.Ф. Шляхи удосконалення обліку нарахувань на заробітну плату: Актуальні проблеми економіки. 2010. №9. С. 250-254.
2. Бороздець Д. І. Особливості методики аудиту з оплати праці: Управління розвитком. 2011. №2/99. С. 11.
3. Брезицька К. Ф. Аналіз сучасних систем оплати праці в зарубіжних країнах: Управління розвитком. 2011. № 8(105). С. 30-31
4. Будько О.В., Лобас І.С. Удосконалення організації обліку праці та розрахунків з персоналом на підприємстві. Вісник Хмельницького національного університету. 2020, № 2. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/01/7-1.pdf>
5. Бурденко І.М. Виплати працівникам: облік, аудит і автоматизація: Навчальний посібник. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/50209>
6. Буряк П.Ю., Карпінський Б.А., Григор'єва М.І. Економіка праці й соціально-економічні відносини: Центр навчальної літератури. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/1253>
7. Бутинець Ф.Ф. Організація бухгалтерського обліку: підручник для студентів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. URL: <https://dt-kt.net/books/book-13>
8. Васильчак С. В. Теоретичні основи формування оплати праці на підприємстві: Наук. вісн. НЛТУ України. 2011. Вип. 21.12 С. 152–157.
9. Волянка Д. Д., Тодорюк С. І. Вплив пандемії Covid-19 на стан ринку праці в Україні та світі. Економічна наука. 2021.
10. Воронко Р.М., Хрищук Я.Е., Гатиліяк Ю.Ф. Теоретичні основи та організаційно-методичні засади внутрішнього контролю витрат на оплату праці та розрахунків із персоналом. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. 2019. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/37_2019_ukr/103.pdf
11. Воронко Р.М., Хрищук Я.Е., Гатиліяк Ю.Ф. Теоретичні основи та організаційно-методичні засади внутрішнього контролю витрат на оплату праці

та розрахунків із персоналом. Інфраструктура ринку. Випуск 37. 2019. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/37/2019_ukr/103.pdf

12. Вплив COVID-19 та карантинних обмежень на економіку України.

Громадська організація «Центр прикладних досліджень» Представництво Фонду Конрада Аденауера в Україні. 2020.

13. Гайдаржийська О. М., Степанюк А. О. Відображення інформації про виплати працівникам у звітності підприємства. Науковий вісник. 2018 URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/21_1_2018ua/11.pdf

14. Гамова О. В., Козачок І. А., Федоренко Т. В. Внутрішній контроль

заробітної плати на підприємстві URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/2_2017/8.pdf

15. Гнасюк В.І. Особливості обліку оплати праці за кордоном. 2017 URL: <http://www.spilnota.net.ua/ua/article/id-1914/>

16. Гордієнко Н.І. Порівняльний аналіз стандартів обліку, що регулюють розрахунки з працівниками. Науковий вісник. 2018 URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_30/2/28.pdf

17. Гуцаленко Л.В., Каправа О.С. Облік оплати праці: проблеми та напрями вдосконалення. Економіка і суспільство. Випуск 18. 2018 URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/18_ukr/124.pdf

18. Делібороніди А.Ю. Панченко О.М. Проблеми організації внутрішнього аудиту розрахунків із заробітної плати : Гуманітарний вісник ЗДНА. 2010. №41. С. 222- 228.

19. Демченко М.М. Контроль виплат працівникам підприємства. Молодий вчений № 3. 2016 URL: <http://molodyucheny.in.ua/files/journal/2016/3/18.pdf>

20. Державна служба статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

21. Дубовська О. В. Теоретичні засади заробітної плати як соціально-економічної категорії : Вісник ДДФА. Економічні науки. 2014. № 2. С. 23-32.

22. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ

Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>

23. Інструкція статистики заробітної плати, затверджена Наказом

Міністерства статистики України від 11.12.96 р. №323. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0465-95#Text>.

24. Історія ВДНГ. URL: <https://vdng.ua/about/istoriia-vdng>

25. Калина А.В. Економіка праці. URL: <https://www.twirpx.com/file/470805/>

26. Каткова Н.В., Маслова К.В. Особливості обліку оплати праці в сучасних умовах та шляхи його вдосконалення Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: 2017

рік: наук.-практ. конф., 2017. С. 762-767

27. Коба О.В, Ярова А.В. Аналіз фонду оплати праці та ефективності використання трудових ресурсів на підприємстві URL: [http://www.vestnik-](http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2019/36-2019/26.pdf)

[econom.mgu.od.ua/journal/2019/36-2019/26.pdf](http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2019/36-2019/26.pdf)

28. Ковбич Т.М. Документування аудиторської перевірки операцій з формування та використання фінансових результатів. Міжнародний збірник наукових праць. 2016. Вип. 1 С. 135-146.

29. Кодекс законів про працю від 10.12.1971 № 322-VIII.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>

30. Колот А.М., Грішнова О.О., Герасименко О.О. Економіка праці та соціально-трудова відносини: підручник.

31. Косяк А.Н. Організація і обліково-аналітичне забезпечення розрахунків із заробітної плати у системі управління комунальними підприємствами URL:

<file:///C:/Users/USER/Downloads/5581-Article%20Text-11661-1-10-20200414.pdf>

32. Кришталевич В.І. Організаційно-методичні аспекти внутрішнього контролю матеріальних витрат сільськогосподарського підприємства URL:

http://vtei.com.ua/images/2020/25_03_2020/4/5.pdf

33. Кузьминський Ю. В., Ткачук Г.Ю. Резерви підвищення ефективності управління трудовим потенціалом підприємств. URL: [https://conf.ztu.edu.ua/wp-](https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/223.pdf)

[content/uploads/2019/12/223.pdf](https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/223.pdf)

34. Літвінов О.С. к.е.н., Сукач О.О., Аналіз взаємозв'язку структури витрат на оплату праці та ефективності праці на підприємствах кабельної промисловості

35. Лук'янова Н., Зайцева О. Пандемія коронавірусу: правові механізми захисту трудових та соціальних прав працівників. Київ. 2021. URL:

http://rv.dsp.gov.ua/wp-content/uploads/2021/02/lhsi_pandemya_koronavirusu.pdf

36. Машевська А.А. Теоретичне підґрунтя організації оплати праці суб'єктів господарювання. Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». 2019. Вип. 11.

37. Митюк І. М., Кузик Н. П. Обліковий аспект класифікації розрахунків з працівниками у контексті застосування МСФЗ. Тези доповідей 72-гої науково-практичної студентської конференції

Концептуальні засади збалансованого розвитку аграрного сектору економіки України. Київ, 2018 с.198-201.

38. Митюк І.М., Ганяйло О.М. Нарахування лікарняних працівникам, які знаходяться на самоізоляції від COVID-19 75-ї Науково-практичної студентської конференції «Концептуальні засади збалансованого розвитку аграрного сектору економіки України в умовах глобальних викликів» м. Київ, 11 грудня 2020 року.

с.88-91.URL:

https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u209/zbirniktez_oio_11.12.20_r.pdf

39. Митюк І.М., Ганяйло О.М. Оподаткування матеріальної допомоги, наданої підприємством своїм працівникам. Розвиток аграрного сектору економіки України в умовах глобалізації. тези доповідей 73-ї науково-практичної студентської конференції. Київ. 2019. С. 127-130.

40. Митюк І.М., Ганяйло О.М. Організація документального оформлення обліку відпрацьованого часу у сільському господарстві VI Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Облік, оподаткування, контроль та аналіз в активізації діяльності економічних суб'єктів» м. Київ, 25 березня 2021 року. с.22-23. URL:

https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u209/programa_konferencii.pdf/

41. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 19 «Виплати працівникам» URL: www.minfin.gov.ua/document/92431/МСБО_19.pdf

42. Мінфін представляє детальний аналіз використання коштів Фонду боротьби з COVID у 2020 році головними розпорядниками. Урядовий портал : офіц. сайт. 02.02.2021. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/minfin-predstavlyaye-detalnij-analiz-vikoristannya-koshtiv-fondu-borotbi-z-covid-u-2020-roci-golovnimi-rozporядnikami>

43. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 (НП(С)БО 1) «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затв. наказом Міністерства фінансів України 07.02.2013 р. N 73 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

44. Новик І. В. Організація системи внутрішнього контролю на підприємстві. Наукові записки 2017 URL: <http://nz.uad.lviv.ua/static/media/255/21.pdf>

45. Облік і аудит у питаннях і відповідях: Навч.-метод. посіб. / [Є.В. Калюга, В.К. Савчук, Л.К. Сук та ін.] 3-тє вид., переробл. і доповн. К.: ЦШ «Компринт», 2015. 340 с.

46. Овсяк Н. В. Документальне забезпечення контролю витрат на оплату праці. Вісник КНТЕУ. 2014 URL: <http://visnik.knute.edu.ua/files/2014/05/4.pdf>

47. Овсяк Н. В. Організаційно-економічні основи побудови внутрішнього контролю витрат на оплату праці. Проблеми економіки № 2, 2014. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2014-2_0-pages-249_254.pdf

48. Огійчук М.Ф. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами, К.: Алерта, 2016. 1040 с.

49. Оляднічук Н.В. Удосконалення обліку й аудиту розрахунків за виплатами працівникам URL: http://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/32_71_1/14.pdf

50. Островерха Р. Е. Організація обліку: навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2012. 568.

51. Перелік форм державних статистичних спостережень та фінансової звітності, які можуть подаватись респондентами в електронному вигляді у 2021-2022 роках. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/elektr_zvit/2021/Perelik_form_2022.htm

52. Петренко Н.І. Удосконалення організації обліку заробітної плати та величина мінімальної заробітної плати URL: <http://global-national.in.ua/archive/20-2017/206.pdf>

53. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства фінансів України від 09.12.2011 № 1591. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>

54. Пластун Н.І. Контроль і ревізія використання трудових ресурсів та фонду оплати праці. URL: <http://nkper.com/wp-content/uploads/2020/12/02.12.2020-00-31-KR.pdf>

55. Подмешальська Ю. В., Панченко А. М. Удосконалення організації обліку заробітної плати. Інвестиції: практика та досвід № 1/2020. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/1_2020/11.pdf

56. Подмешальська Ю.В., Резніченко Л.О. Удосконалення методики внутрішнього аудиту заробітної плати як засобу внутрішнього контролю на підприємстві. Агросвіт. 2019. №4. С. 88-95. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/4_2019/14.pdf

57. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам»: Наказ Міністерства фінансів України від 28.10.2003р. № 601. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03>

58. Потрієва Н.В. Стан та перспектива обліку розрахунків з оплати праці: теоретичний аспект, Економічний форум, 2014. №1С. 93-98.

59. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996 – XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

60. Про затвердження Інструкції зі статистики заробітної плати: Наказ від 13 квітня 2004 р. № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0114-04>

61. Про затвердження порядку обчислення середньої заробітної плати: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.02.1995 № 100. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/100-95-%D0%BF>

62. Про затвердження типових форм первинної облікової документації зі статистики праці: Наказ від 5 груд. 2008 р. № 489
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/rv0489202-08>.

63. Про оплату праці: Закон України від 20.04.95 р. № 144/96-ВР
URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80>.

64. Публічна інформація НК «Експоцентр України» URL: <https://vdng.ua/about/publicna-informatsiia>

65. Ревізія та контроль повноти виконання положень колективного договору. Баланс-Бюджет № 7, 2019. URL: <https://balance.ua/news/post/reviziya-i-kontrol-polnoti-ispolneniya-polozheniy-koldogovora>

66. Розрахунки з оплати праці: контроль та ревізія. URL: <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/accountant/17035/>

67. Рудика В.І. Сучасні підходи до оплати праці на коксохімічних підприємствах. Український журнал прикладної економіки, 2021. Том 6. № 1.
URL: http://ujae.org.ua/wp-content/uploads/2021/08/ujae_2021_r01_a36.pdf

68. Саух І. В. Документальне забезпечення розрахунків з оплати праці: Міжнародний збірник наукових праць. 2011. №1. С. 311-319.

69. Трудові відносини під час коронавірусу. 2020. URL: <https://pravo.ua/trudovi-vidnosini-pid-chas-koronavirusu/>

70. Україна, вплив COVID-19 на економіку та суспільство. Консенс-прогноз департаменту стратегічного планування та макроекономічного прогнозування. М-во стратегічного планування та макроекономічного прогнозування. 2020. 50 с.

71. Усач Б.Ф. Контроль і ревізія. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789>.

72. Федченко А. П. Стимулювання працівників: зарубіжний досвід. Людина і праця. 2013. №3.

73. Феофанова І. В., Голяк В. В. Удосконалення обліку та аудиту заробітної плати на підприємстві. Економіка та держава № 3/2021. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/3_2021/22.pdf

74. Форма державного статистичного спостереження № 1 (один раз на два роки) URL: <https://www.sop.com.ua/article/457-nova-forma-zvtu-derjavnogo-statistichnogo-sposterejennya-1-pv>

75. Швець Л. П. Дослідження шляхів удосконалення використання фонду оплати праці та системи преміювання на підприємствах зв'язку: Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2009. № 4. С. 40-45.

76. Податковий кодекс України. № 2755-VI. Редакція від 01.08.2021, підстава - 1600-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

77. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Закон України № 2464-VI. Редакція від 10.06.2021, підстава - 1217-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>

78. Яременко Л. М. Концептуальні засади оплати праці в умовах ринкової економіки URL: http://www.nbu.gov.ua/old_jm/Soc_Gum/Evu/2010_15_1/Yarem.

79. Яременко Л. М. Проблеми обліку та оподаткування розрахунків з оплати праці і шляхи їх вирішення URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/12_2020/122.pdf

80. Ярмолюк О.Ф. Удосконалення облікового забезпечення управління виплатами працівникам підприємства. Ефективна економіка. 2014. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2947>.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП **Додатки** України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

Оцінка динаміки активів і пасивів підприємства (тис. грн.)

Показники	На початок 2020 року тис. грн.	На кінець 2020 року тис. грн.	Відхилення	
			абсолютне, тис. грн.	відносне, %
Актив				
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1 417 894,00	1 402 404,00	15 490,00	98,91
Незавершені капітальні інвестиції	641,00	723,00	82,00	112,79
Основні засоби (залишкова вартість)	767 790,00	703 797,00	- 63 993,00	91,67
Інвестиційна нерухомість		164 850,00	164 850,00	-
Інші фінансові інвестиції		6 059,00	6 059,00	-
Усього за розділом I	2 186 325,00	2 277 833,00	91 508,00	104,19
II. Оборотні активи				
Запаси	2 584,00	2 491,00	93,00	96,40
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	5 841,00	7 222,00	1 381,00	123,64
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	2 443,00	5 486,00	3 043,00	224,56
Дебіторська заборгованість із бюджетом	615,00	374,00	241,00	60,81
Інша поточна дебіторська заборгованість	209,00	1 017,00	808,00	486,60
Поточні фінансові інвестиції		2 644,00	2 644,00	-
Грошові кошти та їх еквіваленти	6 334,00	5 067,00	1 267,00	80,00
витрати майбутніх періодів	507,00	108,00	399,00	21,30
Інші оборотні активи	1 185,00	1 087,00	98,00	91,73
Усього за розділом II	19 718,00	25 496,00	5 778,00	129,30
БАЛАНС	2 206 043,00	2 303 329,00	97 286,00	104,41
Пасив				
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	31 990,00	31 990,00		100,00
Капітал в дооцінках	733 112,00	831 584,00	98 472,00	113,43
Додатковий капітал	1 444 613,00	1 480 160,00	14 453,00	99,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	16 104,00	1 561,00	- 14 543,00	9,69
Усього за розділом I	2 193 611,00	2 292 173,00	98 562,00	104,49

ІІ. Довгострокові зобов'язання і забезпечення

Інші довгострокові зобов'язання	307		-307	-
ІІІ. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Поточна кредиторська заборгованість за:				
довгострокові зобов'язання	359,00		359,00	-
товари, роботи, послуги	2 793,00	1 225,00	1 568,00	43,86
розрахунками з бюджетом	4 241,00	4 866,00	625,00	114,74
розрахунками з оплати праці	956,00	51,00	- 905,00	5,33
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	2 638,00	3 088,00	450,00	117,06
Поточні забезпечення	820,00	868,00	48,00	105,85
Інші поточні зобов'язання	318,00	1 058,00	740,00	332,70
Усього за розділом ІІІ	12 125,00	11 156,00	- 969,00	92,01
БАЛАНС	2 206 043,00	2 303 329,00	97 286,00	104,41

НУБІП України

Додаток Б.2

Оцінка структури активів і пасивів підприємства (тис. грн.)

Показники	На початок 2019 року тис. грн.	На кінець 2019 року тис. грн.	Частка у % до суми балансу 2019 р.	Частка у % до суми балансу 2020 р.
Актив				
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1417894	1402404	63,57	60,89
Незавершені капітальні інвестиції	641	723	0,03	0,03
Основні засоби (залишкова вартість)	767790	703 797	31,90	30,56
Інвестиційна нерухомість		164850	7,47	7,16
Інші фінансові інвестиції		6059	0,27	0,26
Усього за розділом I	2186325	2277833	99,11	98,89
II. Оборотні активи				
Запаси	2584	2491	13,10	9,77
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	5841	7222	29,62	28,33
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	2443	5486	12,39	21,52
Дебіторська заборгованість із бюджетом	615	374	3,12	1,47
Інша поточна дебіторська заборгованість	209	1017	1,06	3,99
Поточні фінансові інвестиції		2644	0,00	10,37
Грошові кошти та їх еквіваленти	6334	5067	32,12	19,87
витрати майбутніх періодів	507	108	2,57	0,42
Інші оборотні активи	1185	1087	6,01	4,26
Усього за розділом II	19718	25496	0,89	1,11
БАЛАНС	2206043	2303329	100,00	100,00
Пасив				

Продовження дод. Б.2

I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	31990	31990	1,46	1,40
Капітал в дооцінках	733112	831584	33,42	36,28
Додатковий капітал	1444613	1430160	65,86	62,39
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	16104	1561	0,73	0,07
Усього за розділом I	2193611	2292173	99,44	99,52
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Інші довгострокові зобов'язання	307	0	0,01	0,00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Поточна кредиторська заборгованість за:				
довгострокові зобов'язання	359		2,96	0,00
товари, роботи, послуги	2793	1225	23,04	10,98
розрахунками з бюджетом	4241	4866	34,98	43,62
розрахунками з оплати праці	956	51	7,88	0,46
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	2638	3088	21,76	27,68
Поточні забезпечення	820	868	6,76	7,78
Інші поточні зобов'язання	318	1058	2,62	9,48
Усього за розділом III	12125	11156	0,55	0,48
БАЛАНС	2206043	2303329	100,00	100,00

Аналіз фінансового стану підприємства

Показник	Формула розрахунку	Нормативне значення	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1. Аналіз майнового стану підприємства				
Коефіцієнт зносу основних засобів	Відношення суми нарахованої амортизації до первісної вартості основних засобів	зменшення	0,70	0,72
Коефіцієнт оновлення основних засобів	Відношення вартості введених в експлуатацію нових основних засобів до балансової вартості основних засобів	збільшення	0,01	0,01
Коефіцієнт вибуття основних засобів	вартість вибутих основних засобів / вартість основних засобів на початок періоду	повинен бути менше ніж коефіцієнт оновлення основних засобів	0,00	0,00
2. Аналіз ліквідності підприємства				
Коефіцієнт покриття	співвідношенням усіх поточних активів до короткострокових зобов'язання	>1	1,63	2,28
Коефіцієнт швидкої ліквідності	(оборотні активи - запаси - витрати майбутніх періодів) / поточні зобов'язання	0,6-0,8	1,02	1,44
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	(грошові кошти та їх еквіваленти та поточні фінансові активи) / поточні зобов'язання	>0 збільшення	0,52	0,69
Чистий оборотний капітал, тис. грн.	оборотні активи - короткострокові зобов'язання	>0 збільшення	7 593	14 340
3. Аналіз платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства				
Коефіцієнт платоспроможності (автономії)	Власний та прирівняний до нього капітал / валюта балансу;	> 0,5	0,99	1,00
Коефіцієнт фінансування	$\frac{\phi 1(p.430+p.480+p.620+p.630)}{\phi 1 p.380}$	<1 зменшення		
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	власні обігові кошти/запаси	>0,1	2,45	2,03

Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Власні активи/оборотні активи	оборотні	>0 збільшення	111,25	89,90
4. Аналіз ділової активності підприємства					
Коефіцієнт оборотності активів	дохід від реалізації активів/середні сумарні активи		збільшення	0,03	0,03
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	дохід від реалізації продукції/середньорічну суму кредиторської заборгованості		збільшення	4,85	5,67
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	дохід від реалізації продукції/середньорічну суму дебіторської заборгованості		збільшення	6,61	4,48
Строк погашення дебіторської заборгованості (днів)	тривалість періоду оборотності заборгованості	коefficient дебіторської	зменшення	55	81
Строк погашення кредиторської заборгованості (днів)	тривалість періоду оборотності заборгованості	коefficient кредиторської	зменшення	75	64
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	собівартість реалізованої продукції/середню вартість запасів		збільшення	16,47	17,08
Коефіцієнт оборотності основних засобів (капіталовіддача)	$\frac{2p.035}{\phi 1(p.031(гр.3)+p.031(гр.4))/2}$		збільшення	0,02	0,03
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	$\frac{2p.035}{\phi 1(p.380(гр.3)+p.380(гр.4))/2}$		збільшення	0,03	0,03
5. Аналіз рентабельності підприємства					
Коефіцієнт рентабельності активів	чистий прибуток до загальних активів		>0 збільшення	42	57
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	чистий прибуток / власний капітал		>0 збільшення	0,37	0,63
Коефіцієнт рентабельності діяльності	чистий прибуток/чиста виручка від реалізації продукції (робіт, послуг)		>0 збільшення	0,14	0,23
Коефіцієнт рентабельності продукції	чистий дохід від реалізації/собівартість		>0 збільшення	137,2	145,9

Тест відповідності залишків на початок звітного року залишкам на кінець минулого року та тест на арифметичну точність балансу (тис. грн.)

Підприємство: **ІК «Експоцентр України»**

Звітний період: **2020 р.**

Актив	Код рядка	Залишки на кінець попереднього року	Залишки на початок звітного року	Відхилення		Залишок на кінець звітного періоду
				тис. грн	%	
Актив						
I. Необоротні активи						
Нематеріальні активи	1000	1 417 894,00	1 417 894,00	0,00	100,00	1 402 404,00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	641	641	0,00	100,00	723
Основні засоби (залишкова вартість)	1010	767 790,00	767 790,00	0,00	100,00	703 797,00
Інвестиційна нерухомість	1015			0,00		164 850,00
Інші фінансові інвестиції	1035			0,00		6 059,00
Усього за розділом I	1095	2 186 325,00	2 186 325,00	0,00	100,00	2 277 833,00
II. Оборотні активи						
Запаси	1100	2 584,00	2 584,00	0,00	100,00	2 491,00
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	5 841,00	5 841,00	0,00	100,00	7 222,00
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	1130	2 443,00	2 443,00	0,00	100,00	5 486,00
Дебіторська заборгованість із бюджетом	1135	615	615	0,00	100,00	374
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	209	209	0,00	100,00	1 017,00
Поточні фінансові інвестиції	1160					2 644,00
Грошові кошти та їх еквіваленти	1165	6 334,00	6 334,00	0,00	100,00	5 067,00
витрати майбутніх періодів	1170	507	507	0,00	100,00	108
Інші оборотні активи	1190	1 185,00	1 185,00	0,00	100,00	1 087,00
Усього за розділом II	1195	19 718,00	19 718,00	0,00	100,00	25 496,00
БАЛАНС	1300	2 206 043,00	2 206 043,00	0,00	100,00	2 303 329,00

Продовження дод. В.1

Насив						
I. Власний капітал						
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	31 990,00	31 990,00	0,00	100,00	31 990,00
Капітал в дооцінках	1405	733 112,00	733 112,00	0,00	100,00	831 584,00
Додатковий капітал	1410	1 444 613,00	1 444 613,00	0,00	100,00	1 430 160,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	16 104,00	16 104,00	0,00	100,00	1 561,00
Усього за розділом I	1495	2 193 611,00	2 193 611,00	0,00	100,00	2 292 173,00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення						
Інші довгострокові зобов'язання	1515	307	307	0,00	100,00	
III. Поточні зобов'язання і забезпечення						
Поточна кредиторська заборгованість за:	1610					
довгострокові зобов'язання	1610	359	359	0,00	100,00	
товари, роботи, послуги	1615	2 793,00	2 793,00	0,00	100,00	1 225,00
розрахунками з бюджетом	1620	4 241,00	4 241,00	0,00	100,00	4 866,00
розрахунками з оплати праці	1630	956	956	0,00	100,00	51
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	2 638,00	2 638,00	0,00	100,00	3 088,00
Поточні забезпечення	1660	820	820	0,00	100,00	868
Інші поточні зобов'язання	1690	318	318	0,00	100,00	1 058,00
Усього за розділом III	1695	12 125,00	12 125,00	0,00	100,00	11 156,00
БАЛАНС	1900	2 206 043,00	2 206 043,00	0,00	100,00	2 303 329,00

Тест на відповідність даних Звіту про фінансові результати в частині даних за відповідний період минулого року та тест на арифметичну точність звіту (тис. грн.)

Підприємство: НК «Експоцентр України»

Звітний період: 2020 р.

Стаття	Код рядка	Дані попереднього року			Дані перевіряємого року
		Звіт за попередній рік	Звіт за перевірений період	Відхилення	
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	60 238	60 238	0	63 226
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	43 911	43 911	0	43 335
Валовий:					
- прибуток	2090	16 327	16 327	0	19 891
- збиток	2095	0	0	0	0
Інші операційні доходи	2120	25 308	25 308	0	27 876
Адміністративні витрати	2130	10 500	10 500	0	8 679
Витрати на збут	2150	4 679	4 679	0	5 629
Інші операційні витрати	2180	17 214	17 214	0	15 535
Фінансовий результат від операційної діяльності:					
- прибуток	2190	9 242	9 242	0	17 924
- збиток	2195	0	0	0	0
Доход від участі в капіталі	2200			0	
Інші фінансові доходи	2220	800	800	0	569
Інші доходи	2240	170	170	0	66
Фінансові витрати	2250	-	-	0	111
Втрати на участь у капіталі	2255			0	
Інші витрати	2270				
Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування:					
- прибуток	2290	10212	10212	0	18 448
-збиток	2295	0	0	0	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	1936	1936	0	3 905
Чистий:					
- прибуток	2350	8276	8276	0	14 543
-збиток	2355	0	0	0	0

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	Звіт за попередній рік	Звіт за перевірений період	Відхилення	Дані перевіряємого року
1	2	3	4	5	4
Матеріальні втрати	2500	23 985	23 985	0	19 830
Витрати на оплату праці	2505	23 019	23 019	0	22 085
Відрахування на соціальні заходи	2510	4 572	4 572	0	4 597
Амортизація	2515	2 141	2 141	0	3 174
Інші операційні витрати	2520	22 587	22 587	0	23 492
Разом	2550	76 304	76 304	0	73 178